

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

TARİXİN YADDAŞINDA ƏBƏDİLƏŞMİŞ BÖYÜK AZƏRBAYCANLI

Azərbaycan xalqı Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümünü qeyd edir. Mayın 10-da - xalqımızın xilaskar oğlu Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümü günündə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Fəxri Xiyabanda ümummilli Liderin məzarını ziyarət ediblər. Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev misilsiz xidmətlərinə görə hər zaman Vətəni, xalqı üçün əziz olaraq qalacaq. O, Azərbaycan salnaməsində təkrarolunmaz rəhbər, qüdrətli dövlət başçısı, fədakar insan kimi qalıb. Ulu Öndər Azərbaycanı dünyaya tanıdıb. Heydər Əliyevin parlaq dühası onu Azərbaycan xalqının Ümummilli Liderinə, üstəlik, dünya siyasətinin nəhənglərindən birinə çevirib. **“Hakimiyyətə qarşı müxalifətdə olmaq olar, amma xalqına, Vətəninə, onun yüksək əxlaqi keyfiyyətlərinə qarşı çıxmaq yolverilməzdir”,** - deyən ulu öndər Heydər Əliyev bu fikri dəfələrlə öz fəaliyyətində sübuta yetirdi. Buna görə də Azərbaycan tarixinin bütöv bir dövrü məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin ən böyük arzusu Qarabağın düşmən tapdağından azad edilməsi, ərazi bütövlüyümüzün bərpası idi. Həmin vaxt 17 ildən sonra yetişdi. Dahi şəxsiyyətin arzusunu, vəsiyyətini onun layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı, qüdrətli sərkərdə İlham Əliyev yerinə yetirdi. Ulu Öndərin yaratdığı və inkişaf etdirdiyi Azərbaycan Ordusu Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşməni torpaqlarımızdan qovub çıxardı, üçrəngli bayrağımız yenidən Vətən torpaqlarında, Qarabağın mədəniyyət beşiyi olan Şuşada qürurla dalğalanmağa başladı. Bununla da “Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız Azərbaycan yoxdur!” deyən Ulu Öndərin ən böyük arzularından biri də həyata keçdi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olundu. Xalqımız böyük dövlət xadimi, müasir müstəqil Azərbaycanın banisi Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümünü 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış şanlı Qələbənin doğurduğu sevinc hissi ilə qeyd edir.

İLHAM ƏLİYEV: “BİZ AZAD EDİLMİŞ BÜTÜN TORPAQLARI BƏRPA EDƏCƏYİK, BƏRPA EDİRİK”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mayın 10-da Füzuli rayonuna səfər ediblər.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım əvvəlcə Füzuli şəhərində inşa olunacaq Peşə Liseyinin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər. Təhsil naziri Emin Əmrullayev Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevə kompleks barədə məlumat verib. Dövlətimizin başçısı Füzuli şəhər Peşə Liseyinin təməlini qoyub.

Mayın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 180 çarpayılıq Füzuli Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər.

Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşa şəhərində də səfərdə olublar.

Prezidentin Şuşa rayonunda xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov dövlətimizin başçısına və birinci xanıma şəhərdəki inzibati binada aparılan son tamamlama və binanın ətrafında həyata keçirilən abadlıq işləri barədə məlumat verib. Sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşadakı Şirin su hamamında aparılan bərpa işləri ilə tanış oldular. Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov məlumat verib ki,

tarixi Şirin su hamamında bərpa işləri Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilir. Hamam ölkə əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin siyahısındadır və tarixi görkəmi qorunub saxlanılmaqla bərpa ediləcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mayın 10-da Şuşada məşhur tarzən, bəstəkar və Azərbaycan tarını təkmilləşdirən sənətkar Sadıqcanın vaxtilə yaşadığı evin bərpası işləri ilə, Mehmandarovların malikanə kompleksində aparılan bərpa işlərinin hazırkı mərhələsi ilə tanış olublar, “Shusha Boutique Hotel”in yerləşəcəyi ərazidə olublar, Şuşa Realnı Məktəbində həyata keçiriləcək təmir-bərpa işləri ilə də tanış olublar.

Mayın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şuşa şəhərində “Azərişiq” ASC-nin Şuşa Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

“Azərişiq” ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov dövlətimizin başçısına idarəetmə mərkəzində yaradılan şərait barədə məlumat verib.

Yeni şəbəkənin istifadəyə verilməsi ilə ənənəvi 35/10 kV-luq yarımstansiyaların və 10 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin tikintisi, saxlanma və istismar xərcləri aradan qaldırılacaq, texnoloji itkilər minimuma endirilməklə, ətraf mühit və canlı orqanizmlərə elektromaqnit sahə şüalanmasının mənfi təsiri azaldılacaq, xidmət heyəti və texniki nəqliyyat vasitələri ixtisar ediləcək, xidmətin keyfiyyəti yaxşılaşdırılacaq.

İlk dəfə Şuşada tətbiq edilən 35/0,4 kV-luq şəbəkələrin Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi digər yarımstansiyalarla da irəvi əlaqələndirilmə imkanlarına malik olub Şuşa şəhərinin dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi təchizatını təmin edir.

Mayın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev “Azərişiq” ASC-nin Şuşa Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzini işə salandan sonra şəhərdəki inzibati binanın qarşısında müraciət edib.

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN MÜRACİƏTİ

- Bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümüdür. Bu gün Füzuli və Şuşa şəhərlərinə səfər etmişəm. Keçən il mayın 10-da Naxçıvanda idim. Bu il mayın 10-da isə Qarabağdayam, işğaldan azad edilmiş Qarabağda.

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqı qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Xalqımız üçün ən çətin anlarda xalqın yanında olmuşdur, Azərbaycan xalqını böyük bəlalardan, faciələrdən xilas etmişdir. Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin, Azərbaycan dövlətinin banisidir, onun qurucusudur. O, öz həyatını xalqa həsr etmişdir və onun ən böyük arzusu Qarabağı yenidən azad görmək, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək idi. O, öz fəaliyyəti ilə dövlət quruculuğu, ordu quruculuğu sahələrində gördüyü işlər nəticəsində dövlətin əsasları yaradıldı və ölkəmiz inkişaf yoluna qədəm qoydu.

Əfsuslar olsun ki, atam bu günü görə bilmədi. Onun kimi yüz minlərlə azərbaycanlı bu günü görmədən həyatdan getdilər. Biz onların davamçıları onların işini tamamladıq, atamın vəsiyyəti yerinə yetirildi. Bu gün atamın, bu günü görmədən həyatdan getmiş yüz minlərlə insanın, şəhidlərimizin ruhu şaddır. Biz onların ruhunu şad eləmişik.

2003-cü ildə Azərbaycan xalqı ilk dəfə mənə etimad göstərərək bir daha Ulu Öndərin siyasətinə sədaqətini nümayiş etdirdi. Mən isə öz növbəmdə demişdim ki, əgər xalq etimad göstərsə, mən prezident kimi Heydər Əliyev yolu ilə gedəcəyəm, bu yoldan dönməyəcəyəm və ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəyəm. Buna and içmişdim. Xoşbəxt adamam ki, bu anda sadıq oldum və bu gün Qarabağ azaddır. Bu gün Qarabağda və Zəngəzurda Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Arxamdakı inzibati binanın damında Şuşanın

alınmasından sonra Azərbaycan bayrağı qaldırılmışdır və binanın damından müzəffər Azərbaycan əsgərləri Şuşanın azad olunması ilə bağlı məna raport vermişlər. Bu gün mayın 10-da mən yenidən Ulu Öndərin xatirəsinə Azərbaycan xalqının ehtiramını ifadə edərək Azərbaycan xalqını əmin etmək istəyirəm ki, bundan sonra da xalqımızın, dövlətimizin inkişafı, müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəm.

Bu gün Qarabağ dirçəlir. Bu gün Füzulidə və Şuşada bir neçə tədbirdə iştirak etmişəm. Bütün bölgələrdə quruculuq-bərpa işləri sürətlə gedir, azad edilmiş bütün ərazilərdə genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq və bərpa işləri aparılır. Əslində, şəhərlər, kəndlər yenidən qurulur. Çünki işğal dövründə düşmən bütün şəhər və kəndlərimizi yerlə-yeksan etmişdir, bütün tarixi abidələrimizi dağıtmışdır, Qarabağın, bölgənin, Qafqazın incisi olan Şuşa kimi şəhəri bərpadə hala qoymuşdur. Biz - bu torpaqların sahibləri artıq qayıtmışdıq və bu torpaq, bu səma bunu görür. Görür ki, hər gün inkişafı ilə bağlı daha bir addım atılır. Hər gün daş üstə bir daş qoyulur. Biz azad edilmiş bütün torpaqları bərpa edəcəyik, bərpa edirik.

Bu gün mayın 10-da mən mütləq burada olmalı idim. Ulu Öndərin xatirəsinə öz ehtiramımı və Azərbaycan xalqının ehtiramını burada ifadə etməli, bir daha deməli idim ki, biz bu torpaqlara, doğma torpaqlarımıza əbədi qayıtmışdıq və burada əbədi yaşayacağıq. **Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!**

“Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq Assosiasiyası “Orta dəhliz”in cəlbediciliyini artırır

“Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu” (BTNM) Beynəlxalq Assosiasiyası Hüquqi Şəxslər Birliyi Türkiyə üçün çox əhəmiyyətlidir”.

Bu fikirləri mayın 10-da Türkiyənin paytaxtı Ankarada keçirilən “Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu” (BTNM) Beynəlxalq Assosiasiyası Hüquqi Şəxslər Birliyinin Rəyasət Heyətinin və təşkilatın ümumi yığıncağının açılış mərasimində Türkiyənin Nəqliyyat və İnfrastruktur naziri Adil Karaismailoğlu deyib.

Nazir bildirib ki, Hüquqi Şəxslər Birliyi verdiyi qərarlar və gördüyü işlərlə Transxəzər bölgəsində ticarəti asanlaşdırır, yükdaşımaları və “Orta dəhliz”in cəlbediciliyini artırır. Üzv ölkələr arasında yükdaşımalarda orta q tarifin yaradılması, dəhlizdən keçən

transit yüklərin həcmnin artırılması ilə bərabər, həmçinin məhsul çeşidliliyinin təmini də çox mühümdür. Yük qatarlarının sərhəddən keçidinin asanlaşdırılması üçün Avtomatlaşdırılmış İnteqrasiya Sisteminin tətbiqi də vacib hesab edilir. “COVID-19 pandemiyası zamanı dəmir yolu ilə daşımaların əhəmiyyəti bir daha sübut olundu. Dünya ticarətində də-

mir yoluna marağın artdığını müşahidə edirik. Türkiyədə də yükdaşımaları ilə bağlı dəmir yolundan istifadə artır. 2020-ci ildə dəmir yolu ilə yükdaşımaların həcmi 10 faiz artırdıq. Belə ki, bu rəqəm keçən il 35 milyon tondan 38 milyon tona çatıb. Məqsəd yükdaşımanın həcmi daha da artırmaqdır”, - deyə Adil Karaismailoğlu vurğulayıb.

“SkyNews Arabia”: Avropanın qaz təchizatında Azərbaycanın rolu artır

Nüfuzlu “SkyNews Arabia” telekanalının iqtisadiyyat xəbərləri buraxılışında son aylar Avropanın qaz təchizatında Azərbaycanın rolunun artması barədə reportaj yayımlanıb.

Reportajda qeyd olunub ki, Azərbaycan ən böyük qaz idxalçısı olan Avropa bazarına birbaşa çıxış əldə edərək öz ixrac imkanlarını şaxələndirib. Bu, ölkə iqtisadiyyatına əlavə dəyər qazandırmaqla yanaşı, Azərbaycanın Avropanın etibarlı təbii qaz təchizatçısı kimi mövqeyini də gücləndirib. Belə ki, 2022-ci ildə Avropaya 10,5 milyard kubmetr həcmində Azərbaycan qazının nəqli nəzərdə tutulur. Bu, 2021-ci illə müqayisədə təqribən 30 faiz artım deməkdir. Azərbaycan qazının nəqli üçün mühüm strateji və iqtisadi əhəmiyyətə malik Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri (TANAP) vasitəsilə istismara verildiyi tarixdən cari ilin aprel 1-dək 26,13 milyard kubmetr təbii qaz nəql edilib.

Telekanalın tamaşaçıların diqqətinə çatdırılıb ki, indiyədək Trans-Adriatik Boru Xətti (TAP) vasitəsilə Avropaya 11,6 milyard kubmetr qaz

nəql edilib. Cari ilin ilk dörd ayında Avropaya tədarük edilən 3,5 milyard kubmetr Azərbaycan qazının 3,1 milyard kubmetri İtaliyanın, 0,3 milyard kubmetri Yunanistanın, 0,1 milyard kubmetri isə Bolqarıstanın payına düşüb. Hazırkı ixrac tempi ilə Avropaya qaz tədarükümüzün ilin sonuna kimi 10 milyard kubmetrdən çox olacağı gözlənilir.

Tehranda “Şimal-Cənub” Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi ilə bağlı müzakirə aparılacaq

Rusiyanın Baş nazirinin müavini, Rusiya-İran Hökumətlərarası İqtisadiyyat və Ticarət sahələrində Əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının həmsədri Aleksandr Novak gələn həftə Tehrana səfər edəcək. Bu barədə məlumatı İranın xarici işlər nazirinin beynəlxalq iqtisadi məsələlər üzrə müavini Mehdi Səfəri verib. O bildirib ki, A.Novak İranın birinci

vitse-prezidenti Məhəmməd Muhiyir ilə görüşəcək. Görüşdə turistlər üçün viza rejiminin qarşılıqlı olaraq sadələşdirilməsi, iki dövlət arasındakı maliyyə, neft-qaz, tranzit və nəqliyyat sahələri üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə ediləcək.

Müzakirələr zamanı “Şimal-Cənub” Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin formalaşması istiqamətində atılan addımlara və bu dəhlizin əsas segmenti olan Rəşt-Astara dəmir yolunun inşasına da toxunulacaq. Nəzərə çatdıraraq ki, Rəşt-Astara yolu artıq istifadəyə verilən Qəzvin-Rəşt dəmir yolunun davamıdır. “Şimal-Cənub”

Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi ilə Cənub-Şərqi Asiya və körfəz ölkələrindən Avropanın qarşılıqlı olaraq sadələşdirilməsi, iki dövlət arasındakı maliyyə, neft-qaz, tranzit və nəqliyyat sahələri üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə ediləcək. Müzakirələr zamanı “Şimal-Cənub” Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin formalaşması istiqamətində atılan addımlara və bu dəhlizin əsas segmenti olan Rəşt-Astara dəmir yolunun inşasına da toxunulacaq. Nəzərə çatdıraraq ki, Rəşt-Astara yolu artıq istifadəyə verilən Qəzvin-Rəşt dəmir yolunun davamıdır. “Şimal-Cənub”

Aktiv vergiödəyicilərinin sayı 3,1 faiz artıb

2022-ci il may ayının 1-nə aktiv vergiödəyicilərinin sayı ilin əvvəli ilə müqayisədə 3,1 faiz artaraq 685 min 446 olub.

Dövlət Vergi Xidmətindən verilən məlumata görə, hesabat döv-

ründə aktiv ƏDV ödəyicilərinin sayı 5 faiz artıb və 36 min 414 təşkil edib. Aktiv obyektlərin (təsərrüfat subyektlərinin) sayı isə ilin əvvəli ilə müqayisədə 1,4 faiz artaraq 185 min 874-ə çatıb.

Azərbaycan enerji təchizatının diversifikasiyasına təbii qazla yanaşı, "yaşıl" enerji mənbəyi kimi də töhfə verə bilər

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Birləşmiş Ərəb Əmirliyinin Abu-Dabi şəhərində keçirilən “Ümumdünya Kommunal Xidmətlər Konqresi” çərçivəsində panel müzakirələrində çıxış edib.

Nazirlikdən bildiriblər ki, P.Şahbazov çıxışında global enerji tədarükü sistemində baş verən proseslər fonunda enerji təhlükəsizliyinin təminatı, enerji keçidi, Azərbaycanın etibarlı enerji təchizatçısı kimi artan rolu və Körfəz ölkələri ilə “yaşıl” enerji sahəsində tərəfdaşlıq əlaqələrindən bəhs edib. Nazir enerji təchizatı ilə bağlı hazırkı qeyri-ordinar vəziyyətdə dayanıqlı enerji təhlükəsizliyinin çoxistiqamətli diversifikasiya ilə mümkün ola biləcəyini vurğulayıb: “**Yalnız enerji idxal mənbələri, başqa sözlə təchizatçılar deyil, enerji balansında resursların da müxtəlifliyi təmin edilməlidir. Yalnız bərpa olunan enerji və ya ancaq karbohidrogenlərə əsaslanan enerji təminatı da bir o qədər dayanıqlı deyil**”.

Energetika naziri hazırda bərpa olunan enerji mənbələrinə belə ekoloji deyil, enerji təhlükəsizliyi aspektində vurğu edildiyini və bu bağlılıqda enerji keçidinin hədəfinin də “xalis sıfır” emissiyadan alternativ təchizat mənbələrinə doğru dəyişdiyini bildirib.

Daxili resursları, şaxələndirilmiş enerji balansı və tədarük bazarları hesabına Azərbaycanın dayanıqlı enerji müstəqilliyi ilə seçilən ölkələrdən olduğunu qeyd edilib. Azərbaycanın neft-qaz və elektrik enerjisi üzrə təchizatçı rolunu bərpa olunan enerjinin ixracı ilə genişləndir-

məyi planlaşdırdığı diqqətə çatdırılıb. “**Təbii qazla yanaşı Azərbaycan Avropa üçün “yaşıl” enerji üzrə də yeni təchizat mənbəyi ola və enerji təchizatının diversifikasiyasına daha çox töhfə verə bilər**”, - deyə energetika naziri əlavə edib.

Bu məqsədlə bərpa olunan enerji mənbələrindən elektrik enerjisinin istehsalı və ixracı ilə bağlı həyata keçirilən və planlaşdırılan layihələr barədə məlumat verilib. Azərbaycanın 470 meqavatlıq layihələrlə Körfəz ölkələri nümunəsində yeni tərəfdaşlar qazandığı qeyd edilib.

BƏƏ Azərbaycanda “yaşıl” enerji sahəsində yeni investisiya layihələrində iştirakda maraqlıdır

Azərbaycan Respublikasının Energetika naziri Pərviz Şahbazov “Ümumdünya Kommunal Xidmətlər Konqresi” çərçivəsində Əbu-Dabidə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Sənaye və Qabaqıl Texnologiyalar naziri, Əbu-Dabi Milli Neft Şirkətinin idarəedici direktoru, “Masdar” şirkətinin sədri Sultan Əhməd Əl Caber ilə görüşüb.

Energetika Nazirliyindən bildirilib ki, görüşdə bu ilin mart ayında təməli qoyulan Qaradağ Günəş Elektrik Stansiyasının icrası, Qarabağ bölgəsində, həmçinin Xəzər dənizində, o cümlədən sahilə yaxın adalarda külək və günəş enerjisi layihələri, “yaşıl” hidrogen və enerji səmərəliliyi üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Azərbaycanın “yaşıl enerji” kursunun həyata keçirilməsində Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və onun global nüfuza malik “Masdar” şirkəti ilə tərəfdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilib.

Qaradağ Günəş Elektrik Stansiyasının iki ölkə arasında yeni əməkdaşlıq əlaqələrinə yol açdığı qeyd edilib. “Masdar”ın Azərbaycanda irihəcmli külək və günəş enerjisi üzrə investisiya layihələrində iştirakda maraqlı olduğu bildirilib.

“Şahdəniz 2” layihəsi çərçivəsində tikinti işləri qrafikə uyğun aparılır

Cari ilin birinci rübündə “Şahdəniz 2” layihəsi çərçivəsində aparılan tikinti işləri qərb-cənub cinahından bu ilin ortalarına planlaşdırılan hasilatın başlanması qrafikə uyğun irəliləyib.

“BP Azerbaijan” şirkətindən

bildirilib ki, Xankəndi sualtı tikinti gəmisi qərb-cənub cinahında əsas sualtı quraşdırma işlərini təhlükəsiz şəkildə başa çatdırıb. Bu işlərə sualtı boru xətlərinin, hasilat üçün fontan armaturlarının, manifoldlar və idarəetmə sistemləri

üçün sualtı elastik kabellərin quraşdırılması daxildir. Sualtı xətlərin bağlanması üçün dalgıç işləri bu ilin ikinci rübündə başa çatmaq qrafikinə uyğun irəliləyib.

Bu layihə çərçivəsində “Şahdəniz Bravo” platformasının üzərində aparılan işlər də hazırda başa çatmaq üzrədir. Layihənin hər iki hissəsində - həm platformanın üstündə, həm də sualtı hissədə ilkin istismar sınaqları və yoxlama fəaliyyətləri qrafikə uyğun irəliləyir. İlk dərinsulu cinah olan şərq-şimal cinahının keçən il işə salınmasından əldə edilmiş ən yaxşı təcrübə və bilgilər qərb-cənub cinahının istismara verilməsi üçün aparılan bütün tikinti işlərində geniş tətbiq olunur.

12-18 may 2022-ci il

Tariximizə işıq salan dəyərli mənbə

Akademik Ziyad Səmədzadənin “Azərbaycan iqtisadiyyatı 100 ildə” adlı beşcildliyi işıq üzə çıxıb

Tariximizi, o cümlədən müxtəlif sahələri araşdırmaq, təhlil etmək, nailiyyətlərimizi gələcək nəsillərə çatdırmaq elm adamlarının ümdə vəzifələri sırasında dayanır. Təsəffüf deyil ki, ulu öndər Heydər Əliyev XX əsrdə və müstəqillik illərində Azərbaycanın inkişaf tarixinin yazılmasının vacibliyini bir neçə dəfə vurğulamışdır. 1997-ci il yanvarın 17-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademikləri və müxbir üzvləri ilə görüşündə Ulu Öndərimiz bu barədə demişdir: “Mən bunu bir neçə dəfə demişəm. Ancaq təəssüflər olsun ki, mənim bu təklifim müqabilində Elmlər Akademiyası tərəfindən konkret bir təklif alınmışam. Mən bir-iki dəfə demişəm ki, Azərbaycanın XX əsr tarixi yazılmalıdır”.

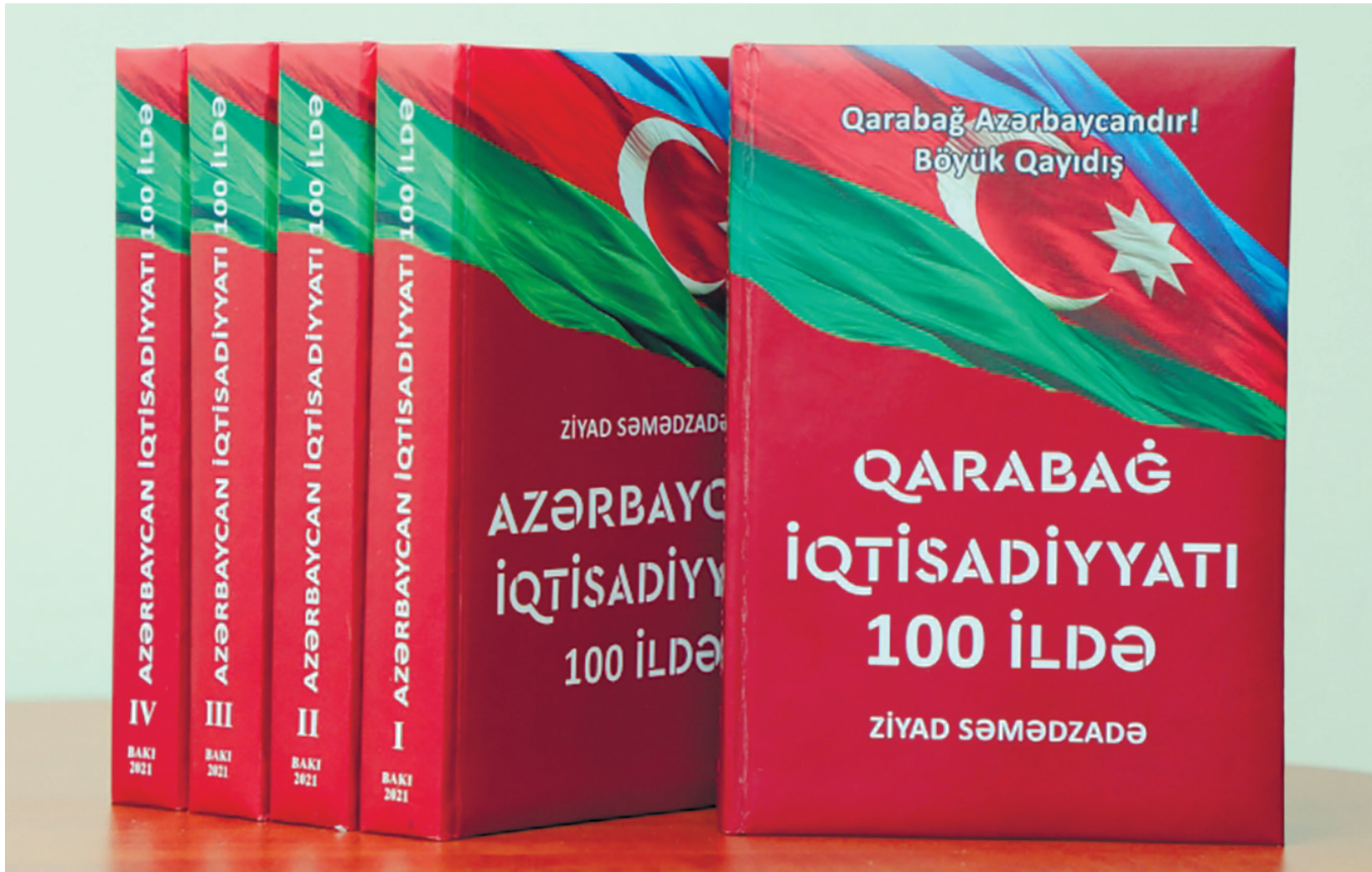
2001-ci ildə dövlət müstəqilliyimizin bərpasının 10 illiyinə həsr olunmuş mərasimdə ümummilli liderimiz diqqəti bir daha bu məsələyə cəlb etmiş və bildirmişdir: “...Biz indi nə qədər çətinliklərlə, məhrumluqlarla rastlaşsaq da, özümüzi xoşbəxt hesab etməliyik. Xalqımızı xoşbəxt hesab etməliyik ki, biz artıq on ildir müstəqil dövlət kimi yaşayırıq. Artıq bunu dəyişmək, bunu sarsıtmaq mümkün deyildir. Ona görə də bizim bu on illik tariximiz yazılmalıdır. Çünki zaman gələcək, Azərbaycan müstəqil bir dövlət kimi daha da möhkəmlənəcək, iqtisadi cəhətdən inkişaf edəcək, Azərbaycan möhkəm və qüdrətli bir dövlət olacaqdır. Ancaq gələcək nəsillər də görə bunsu unutmasınlar. Tariximizin bu sahəsi, bu on illik sahəsi, hesab edirəm ki, bizim xalqımız üçün və gələcək nəsillər üçün ən əhəmiyyətli bir dövrdür”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, akademik Ziyad Səmədzadənin bu günlərdə işıq üzünə çıxan “Azərbaycan iqtisadiyyatı 100 ildə” adlı beşcildliyi Ulu Öndər Əliyevin tövsiyələrinin, nəsihətlərinin elmi adamları, yaradıcı şəxslər tərəfindən layiqincə yerinə yetirildiyini göstərir. Müəllifin uzun illik elmi-iqtisadi araşdırmalarının və yaradıcılığının növbəti bəhrəsi olan bu topluda Azərbaycan iqtisadiyyatının son 100 ildə keçdiyi yol elmi cəhətdən geniş təhlil edilir.

Çoxcildliyin strukturu, məqsəd və vəzifələri müəyyən edilərkən Ulu Öndər Heydər Əliyevin XX əsrin başa çatması ilə əlaqədar Azərbaycan xalqına tarixi müraciəti, ötən əsrin 70-ci illərində respublika iqtisadiyyatının yeni inkişaf mərhələsinə keçilməsini şərtləndirən kompleks amillər, eləcə də Prezident İlham Əliyevin dövlətimizin iqtisadi təhlükəsizliyinin, milli maraqlarının qorunması, iqtisadiyyatın strukturunun şaxələndirilməsi, tarazlı inkişafın, ərzaq təhlükəsizliyinin, iqtisadi inkişafın demoqrafik inkişafı arasında qarşılıqlı əlaqə və asılılığın təmin edilməsi barədə tələyüklü əhəmiyyət kəsb edən baxışları, tövsiyələri, qarşıya qoyduğu məqsədlər və vəzifələr ən vacib metodoloji baza kimi götürülüb.

Azərbaycan iqtisadiyyatının yüz illik dövrü barədə ən fundamental araşdırmaları və analitik yanaşmaları özündə əks etdirən nəşrdə respublikamızın hərtərəfli inkişaf modelinin elmi-nəzəri əsasları barədə dərin tədqiqi materiallara geniş yer verilib. Müəllif Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf meyilləri barədə informasiyaları, müqayisələri həm də cədvəllər və qrafiklər əsasında oxucuya çatdırır. Beşcildlikdə zəngin arxiv materialları əsasında 400-dən artıq cədvəl və qrafik yer almışdır. Bütövlükdə isə nəşrdə 1000-dən artıq mənbəyə istinad olunub. Kitabın hər bir cildi ilə tanışlıq göstərir ki, Ziyad Səmədzadə Azərbaycanın iqtisadi inkişaf tarixinin araşdırılması işindəki boşluğu doldurmağa üçün olduqca əhatəli və səmərəli iş aparıb.

Kitabın I və II cildləri Azərbaycan iqtisadiyyatının sovet dövründə - müstəqilliyimizin bərpasına qədər olan mərhələdəki inkişaf yoluna və məsələlərinə həsr edilib. Birinci cildə ilk müstəqil respublikamız olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə milli iqtisadiyyatın

yatımızın əsas istiqamətlərindən, İkinci Dünya müharibəsinə qədərki dövrdə xalq təsərrüfatının inkişafında əsas meyllərdən bəhs olunur. Bu cildlə tanışlıq göstərir ki, İkinci Dünya müharibəsinə qədər sonayenin dinamikasındakı mənfəi meyllərin aradan qaldırılması, sənayeləşmə siyasətinin formalaşması, respublika iqtisadiyyatının planlaşdırılmasında beşillik planlardan istifadə, kənd təsərrüfatında iri təsərrüfatların yaradılması və istehsalın artırılması istiqamətində araşdırmalar kifayət qədər əhatəli olmaqla, dərin hesablamalara və təhlillərə söykənir. Həmçinin bu cildə Azərbaycanın iqtisadiyyatının və resurslarının, o cümlədən Bakı neftinin faşizm üzərindəki qələbədə oynadığı rol bütün məziyyətləri ilə oxuculara çatdırılır.

Bu cildin digər fəsilələrində akademik Ziyad Səmədzadə XX əsrin 50-60-cı illərində Azərbaycanın xalq təsərrüfatının inkişaf səviyyəsi və sürəti barədə müqayisəli təhlil və qiymətləndirmələr, statistik müqayisələri diqqətə çatdırır. Müəllif Azərbaycan sənayesinin XX əsrin ikinci yarısında inkişafı barədə də söz açaraq, onu müəyyən edən sahələr üzrə iqtisadi təhlillər aparır.

Kitabın ikinci cildində XX əsrin ikinci yarısında Azərbaycan SSR-də kənd təsərrüfatının inkişafında baş verən dəyişikliklər, Azərbaycan iqtisadiyyatının maddi-texniki bazasının yaradılması, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi kimi məsələlərə nəzər salınıb. Müəllif qeyd edir ki, həmin dövrdə Azərbaycan İttifaqın tərkibində özünün inkişaf yollarını müstəqil təyin etmək üçün kifayət qədər hüquqlara malik deyildi. Elmi araşdırmalar onu da sübut edir ki, respublikamızda əldə edilən inkişaf öz sürəti və miqyasına görə əksər respublikalarda olduğundan xeyli az idi. Bu barədə çoxcildlikdə kifayət qədər konkret faktlar verilib. Lakin 1969-cu ilin yayında respublikaya enerjili və məqsədə doğru addımlayan lider Heydər Əliyevin gəlişi ilə bu istiqamətdə çox şeylər dəyişdi, respublikanın sürətli inkişafını təmin etmək məqsədilə yeni, qeyri-standart ideyalar həyata keçirildi. Belə ki, onun təşəbbüsü və bilavasitə rəhbərliyi ilə perspektiv inkişaf proqramları hazırlandı və reallaşdırıldı. Nəticədə 1970-1985-ci illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf və səmərəlilik göstəriciləri, onun yüksək dinamizmi orta İttifaq göstəricilərini xeyli üstələdi. Respublika iqtisadiyyatının bu dövrdə sürətli sıçrayışı Azərbaycan xalqının həyatında parlaq, keyfiyyətə yeni mərhələ kimi qiymətləndirildi. Bu dövr miqyaslı quruculuq illəri idi. Yığılmış problemlərin həlli, Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün güclü zəmin yaradılması zamanı

idi. Azərbaycan sosial-iqtisadi inkişafın sürətinə görə Sovetlər İttifaqında birinci yerə yüksəlmişdi. Sənayedə mütləq struktur dəyişiklikləri, texniki tərəqqini təmin edən sahələr üstün sürətlə inkişaf etdirilmiş, məhsuldar qüvvələrin yerləşdirilməsində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş vermiş, Azərbaycan İttifaqda dotasiyasız yaşayan bir respublikaya çevrilmişdi. Kitabın III və IV cildlərdə müstəqillik illərində respublikamızda yeni iqtisadi sistem yaradılması, yeni neft strategiyası, özəl sektorun, sahibkarlığın, əlverişli investisiya mühitinin formalaşması, Azərbaycan iqtisadiyyatının davamlı və keyfiyyətli inkişafını təmin edən kompleks amillər, eləcə də respublika iqtisadiyyatının yaxın və uzaq gələcəyə hədəflənmiş inkişaf strategiyası ilə bağlı məsələlər şərh edilir. Oxucu SSRİ-nin dağılması ərəfəsində və ölkəmizin ilk müstəqillik illərində iqtisadi vəziyyətin nə dərəcədə ağır olması barədə kifayət qədər məlumatlar, sənədlərlə tanış olur. Bu cildlərdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə 1993-2003-cü illərdə respublika iqtisadiyyatında əldə olunan dinamik inkişaf prosesləri konkret istiqamətlər - (neft strategiyası, “Əsrin müqaviləsi”nin reallaşması, Azərbaycanın beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlığının genişləndirilməsi, özəl sektorun, sahibkarlığın, investisiya mühitinin formalaşması, regional iqtisadiyyat, hüquqi-iqtisadi qanunvericilik bazasının yaradılması, maliyyə-büdcə, pul-kredit, sənaye siyasəti, aqrar islahatlar və s.) davamlı iqtisadi-sosial inkişafın fundamental əsaslarının yaradılması məsələlərindən bəhs olunur.

Nəşrin IV cildində bütün bunlar barədə, xüsusilə də Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi Azərbaycan dövlətinin inkişaf siyasətinə sadiqlik nümayiş etdirən, müstəqilliyimizin qorunması, əbədi olması üçün müstəqil iqtisadi siyasət yürüdən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2003-2020-ci illərdə ölkə iqtisadiyyatının davamlı və keyfiyyətli inkişafını təmin edən kompleks məsələlər - istehsal və sosial infrastruktur problemlərinin həyata keçirilməsi, sənayeləşmə siyasəti, qeyri-neft sektorunun inkişafı və onun quruluşunun təkmilləşdirilməsi, regional siyasət, demoqrafik inkişaf və məşğulluq problemləri, ordu quruculuğu, iqtisadi təhlükəsizlik, enerji təhlükəsizliyi, ərzaq təhlükəsizliyi, keyfiyyətli həyat səviyyəsini təmin edən amillər, icra edilən proqramlar, respublika iqtisadiyyatının yaxın və uzaq gələcəyə hədəflənmiş inkişaf strategiyası ilə bağlı məsələlər açıqlanır. Bütün qeyd olunanların fonunda kitab müasir dünyamızın ən parlaq liderlə

ri olan müasir Azərbaycan dövlətinin memarı, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin portretlərini yaradır. Müəllif onların əzəmətli obrazını ölkəmizin tarixi nailiyyətlərinin təhlilini verməklə təqdim edir. Qeyd edək ki, bu kitab 2020-ci ildə tam hazır olmalı idi. Lakin IV cild tamamlanarkən ölkəmizin həyatında möhtəşəm tarixi hadisə baş verdi. Prezident İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə Ordumuz 44 gün ərzində erməni faşizmi üzərində şanlı Qələbə qazanaraq torpaqlarımızı işğaldan azad etdi.

Bu Zəfər xalqımızı sonsuz sevincə, hədsiz məmnunluğa qovuşdurdu. Eyni zamanda, Azərbaycan iqtisadiyyatının parlaq gələcəyinə nur sağan bu Qələbə - bu tarixi hadisə təbii və obyektiv olaraq “Azərbaycan iqtisadiyyatı 100 ildə” kitabının V cildinin də yazılması üçün bir vəsilə oldu.

Beləliklə, müəllif kitabın beşinci cildini Qarabağ mövzusunə həsr edib. Bu cildə XIX əsrdən başlayaraq indiyədək Azərbaycan ərazilərində gedən proseslər bu dövrdə üzləşdiyi milli və siyasi ədalətsizliklər, torpaqlarımızın işğalı və Vətən müharibəsində qazanılan Zəfərin tariximizdəki rolu kontekstindən nəzərdən keçirilir. 16 fəsildən ibarət beşinci cildə Qarabağın qədim Azərbaycan torpağı olması, Şuşa şəhərinin salınması və inkişafı, XIX əsrin birinci yarısından ermənilərin Qarabağa köçürülməsi, azərbaycanlılara qarşı soyqırımı cinayətlərinin törədilməsi, Qarabağın sovet dövrü, Ermənistan SSR-in Azərbaycana qarşı əsassız torpaq iddialarının iflasa uğradılması, Heydər Əliyevin Şuşanın mədəni və iqtisadi dirçəlişi ilə bağlı fəaliyyəti və hələ SSRİ dövründə böyük müdrikliklə xalqımıza qarşı məkrli planların qarşısını alması, M.Qorbaçovun “Yenidənqurma” siyasətinin ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı növbəti ittihamlarına yol açması kimi tarixi məsələlərə geniş yer ayrılıb. Habelə müstəqillik illərində torpaqlarımızın azad edilməsi ilə bağlı aparılan sühl danışıqları, bununla bağlı Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin siyasi uğurları, Ermənistanın bütün siyasi platformalarda diplomatik küncə sıxışdırılması, Vətən müharibəsində qazanılmış şanlı Zəfərimiz əsas diqqətə yetirilən məsələlərdir.

Bu cildə nəzər salınan digər aktual məsələlər Vətən müharibəsindəki Qələbə kontekstində təhlil olunur. Beləliklə, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi iqtisadi inkişaf siyasətinin nəticəsi kimi Azərbaycanın güclənməsi və xalqımızın tarixi zəfəri ilə yekunlaşan 44 günlük Vətən müharibəsi, Prezident İlham Əliyevin informasiya müharibəsində qə-

lib gəlməsi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpa və yenidənqurma işləri bu cildə diqqətə yetirilən əsas mövzulardır. Müəllif işğaldan azad olunan ərazilərimizin son 100 ildə iqtisadi və demoqrafik inkişafı məsələləri, onların potensialının Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafına verəcəyi töhfələri ön plana çəkib.

“Azərbaycan xalqı son 200 illik tariximizdə enişlərdən, yoxuşlardan keçmişdir. Bu dövrün mənzərəsi göstərir ki, ayrı-ayrı mərhələlərdə haqsızlığa, ədalətsizliyə məruz qalsa da, bizim xalqımızı əzmək, öz yolundan döndərmək mümkün deyil. Mübarizələrlə dolu bu tarixin möhtəşəm nəticəsi kimi Azərbaycan 31 il əvvəl müstəqilliyini bərpa etmişdir. 2020-ci ilin Vətən müharibəsi isə xalqımızın tarixi mübarizələrini qələbə ilə başa çatmasının növbəti təəcəssümüdür. 44 günlük müharibə məhiyyət etibarilə 200 illik gedilən yolun zəfərlə başa çatana məntiqi sonluğudur. Bu müharibə Azərbaycanın XX əsrdə, müxtəlif şəraitlərdə yaşadığı dövrün parlaq sahifəsidir. Biz bu qələbəyə nail olmağa üçün həm inkişaf yolu keçdik, həm də itkilər verdik.

Qarşıda isə xalqımızı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni qələbələr, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası və keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına dönüşü gözləyir. İnanıram ki, yuxarıda toxunulan məsələləri özündə ehtiva edən “Azərbaycan iqtisadiyyatı 100 ildə” kitabının beşinci cildi oxucular tərəfindən maraqla qarşılanacaqdır,” - deyə akademik Ziyad Səmədzadə bildirib.

Bütövlükdə, kitabla tanışlıq göstərir ki, müəllif ilk səhifədən sona qədər üzərinə nə qədər böyük vəzifə götürdüyünün fərqindədir. Çünki bu kitab Azərbaycanın nə az, nə çox, düz 100 illik tarixi inkişaf yolunun iqtisadi tərəfinə işıq salır. Müəllif çalışıb ki, oxucu son 100 ildə Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı haqqında maksimum həcmli və obyektiv informasiya alsın, bu və ya digər dərəcədə inkişafın parametrlərini və strukturunu müəyyən edən meylləri və amilləri qiymətləndirmək imkanı əldə etsin. Dəyərli elm adamı, iqtisadçı kimi Ziyad Səmədzadənin təqdim etdiyi, nəzərdən keçirdiyi 100 ildən çox olan bir dövrdə ölkəmizin yaşadığı, sadə olmayan mərhələlərin təhlili inkişaf tariximizdə olan boşluğu doldurmağa imkan verəcək, cəmiyyətdə Azərbaycan xalqının keçdiyi yol, onun sosial-iqtisadi tərəqqisi və gələcək inkişafının əsasları barədə qərəzsiz, obyektiv təsvirlərin formalaşmasına kömək edəcək. Bu kitab, eyni zamanda, Azərbaycan iqtisadiyyatının öyrənilməsi, araşdırılması və tədqiq edilməsi, o cümlədən iqtisadi fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi işinə böyük töhfədir. Çünki beşcildlikdə bütün bunlarla bağlı zəngin materiallar var. Bu baxımdan kitab müasir Azərbaycan iqtisad elminin mühüm nailiyyətlərindən biri kimi də qiymətləndirilə bilər.

“Hesab edirəm ki, təqdim etdiyim, nəzərdən keçirilən 100 ildən çox olan bir dövrdə ölkəmizin yaşadığı, sadə olmayan mərhələlərin təhlili inkişaf tariximizdə olan boşluğu doldurmağa və bəzi ağ ləkələri silməyə imkan verəcək, cəmiyyətdə Azərbaycan xalqının bu inkişaf mərhələsində keçdiyi yol, onun sosial-iqtisadi tərəqqisi və gələcək inkişafının əsasları barədə qərəzsiz, obyektiv təsvirlərin formalaşmasına kömək edəcək”, - deyə akademik Ziyad Səmədzadə bildirib.

Geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan, analitik ruhu, faktoloji zənginliyi, aktuallığı, tarixi proseslərə obyektiv yanaşması ilə diqqəti çəkən beşcildlik Azərbaycanın sovet dövrü və müstəqillik tarixinin öyrənilməsi, araşdırılması və təbliği baxımından böyük maraq doğuracaq.

Qeyd edək ki, hazırda beşcildliyin ingilis və rus dillərində nəşri ilə bağlı işlər aparılır.

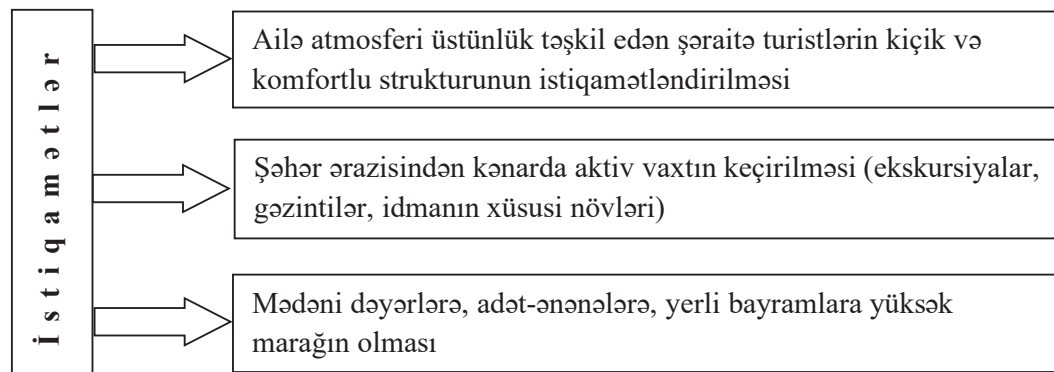
TURİST AXINININ FORMALAŞMASINDA KƏND TURİZMİNİN ƏLVERİŞLİ İSTİQAMƏTLƏRİ

Kənd turizmi, turizm fəaliyyətinin bir növü olub, turistlərin kənd yerlərinə dincəlmək və ya kənd təsərrüfatı işlərində bilavasitə iştirak etmək məqsədi ilə müvəqqəti olaraq regionun kənd ərazisinə gəlməsini təklif edir və kənd turizminin milli iqtisadiyyatın və regionun inkişafında xüsusi rolunu ifadə edir. Turizm sahəsinin bir fəaliyyət sektoru kimi kənd turizmi kompleks turizm məhsulunun spesifikliyindən, eyni zamanda onun müxtəlif ehtiyatlarından (təbii, mədəni-tarixi, dini və s.) istifadəyə istiqamətləndirilir. Belə ki, kənd turizmi turistlərin kənd ərazilərində fərdi evlərdə (tam və ya qismən komfortlu şəraiti olan evlərdə) və ya xüsusi komfortlu şəraitə malik olan yerləşdirmə vasitələrində müvəqqəti məskunlaşması prosesini şərtləndirir. Kənd turizmi ilk növbədə ərazidə səsizliyin (sükunətin), təmiz havanın, sakitliyin və ekoloji təmiz hava və ya ekoloji cəhətdən natural məhsulun, komfortlu şəraitdə yaşamanın, yerləşdirmə vasitələri və ticarət-iaşə obyektlərinin müvafiq qiymətlərinin, təbiətlə üz-üzə dayanma hissiyatının, kənd haqqında yeni təsəvvürlərin əldə olunmasını, yerli adət-ənənələrlə tanışlığı və onlara hörmət bəslənilməsini, həmçinin əyləncə məqsədilə uşaqların xüsusi yerlərdə oynamasını təmin edən müşayiətçilərin bu sahələrə sərbəst buraxılması və s. təşkilindən ibarətdir.

Ölkənin aqrar sferasında kənd təsərrüfatı istehsalı prosesinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması, məhsul istehsalı və emalında məşğul əhalinin sayının azalması və s. kimi dəyişikliklər, bu sahəni hərtərəfli əvəz edə bilən və ya ona yaxın olan digər fəaliyyət növlərinin araşdırılaraq tapılması bu istiqamətdə tədqiq edilməyə ehtiyac duyulan əsas məsələlərdən biri hesab edilir. Bu baxımdan ölkəmizdə kənd turizminin inkişafına əlverişli imkanların yaradılması bilavasitə yuxarıda qeyd etdiyimiz məsələlərin həllində, o cümlədən kəndin dayanıqlı iqtisadi inkişafının təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Digər tərəfdən, kənd turizminin iqtisadi artımı region ərazisinin bir sıra göstəricilərinin lazımi səviyyədə təmin edilməsini şərtləndirir. Bu fəaliyyət növü digər sahələrdən özünün bir sıra spesifik xüsusiyyətlərinin fərqləndirilməsi ilə izahlandırıla bilər: birincisi, kənd turizmi ilk başlanğıcda həcmcə çox da böyük olmayan investisiya tələb edir, ikincisi, bu fəaliyyət növü yüksək səmərəli və rentabelli səviyyəyə malik olan gəlirli təsərrüfat subyektidir, üçüncüsü, digər fəaliyyət növlərinə nisbətən qısa müddət ərzində gəlir əldə edilməsinin və xərclərin qısa müddətdə özünü ödəməsinin təminatçısıdır.

Azərbaycanda da turist resurslarına tələbat vardır və bu, qeyri-mütəşəkil turist dəstələrinin ölkənin müxtəlif regionlarına səyahət etməsi ilə izahlandırıla bilər. Odur ki, kənd ərazilərində yerləşən turizm obyektlərində, qonaq evlərində kənd turizmi ilə əlaqəli infrastrukturun çox hissəsinin qənaətdəici səviyyədə olmaması səbəbindən kəndlərdə turistik məqsədlə qəbul edilən turistləri kənd turizmi növünə deyil, kəndin qonaqpərvərliyinə aid etmək daha məqsədəuyğun hesab edilir. Kənd turizminin inkişafı bu turizm növünün böyük həcmdə turməhsulunun satışına nail olur, kifayət sayda kənd əhalisinin və ya bu növ fəaliyyətlə məşğul olan iş adamlarının orada işləməsi üçün cəlb edilməsinə əlverişli şərait formalaşdırır və insanların kənd yerlərində yaşamasını şüurlayır. Kənd yerlərində turist axınının formalaşmasında kənd turizminin əlverişli istiqamətlərini əsasən üç qrupda cəmləşdirmək olar:

- *ailə atmosferinin istirahətinin səmərəliliyinə istiqamətlənmiş və bu atmosferdə üstünlük təşkil edən şəraitə uyğun olaraq turistlərin kiçik və ya yığcam strukturunu əhatə edən istiqamət;*
- *uzun müddət şəhər şəraitində müvafiq müləssisədə istirahətsiz, səs-küylü şərait, iş yerinin qeyri-komfortluluğu və s. kimi iş şəraiti mühitindən kənarlaşaraq, sakit, ekoloji təmiz, dağlıq və ya yaşıllıq ərazisi olan kənd yerlərində aktiv fəaliyyət vaxtının keçirilməsinin təşkilini əhatə edən istiqamət;*
- *turist qrupunun tərkibində region ərazisinin mədəni dəyərlərinə, yerli əhalinin adət-ənənələrinə, ölkənin təqvimində nəzərdə tutulmuş müvafiq bayramlara olan yüksək maraq dairəsini əhatə edən istiqamət (sxem 1).*

Hazırda kənd ərazilərində tətbiq edilən turizmin müxtəlif məqsədli istiqamətlərinə son illərdə dinamik artım tendensiyasına malik olan aktiv və passiv formalı istirahət, mədəni-tarixi abidə obyektləri və muzey kolleksiyaları, rəssamçılıq mənzərəsi, folklor bədii kollektivləri, xüsusi istedadla malik və maraqlı doğuran şəxslər ilə tanışlıq turizmi, kolleksiyaçı turizmi (alkoqollu içkilər, tütün, ölkələrin milli pul vahidləri, digər fərqli məhsul və malların kolleksiyasını toplayan turistlərin dünyanın

müxtəlif yerlərinə olan marağının cəlb edilməsi) aiddir.

2021-ci ildə yanvarın 24-də Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) 2021-ci il üzrə fəaliyyətinin yekunlarına dair Mətbuat Konfransında KOBİA-nın ötən il ərzində görülmüş işlər və perspektiv planları müzakirə edilmişdir. KOBİA-nın məlumatına əsasən, 2021-ci ildə Agentliyə 5 mindən çox müraciətini 25,3%-i KOB maraqlarının müdafiə edilməsinə, 26%-i dövlət-biznes və biznes-biznes platformaları çərçivəsində məsələlərin həllinə aid olmuşdur.

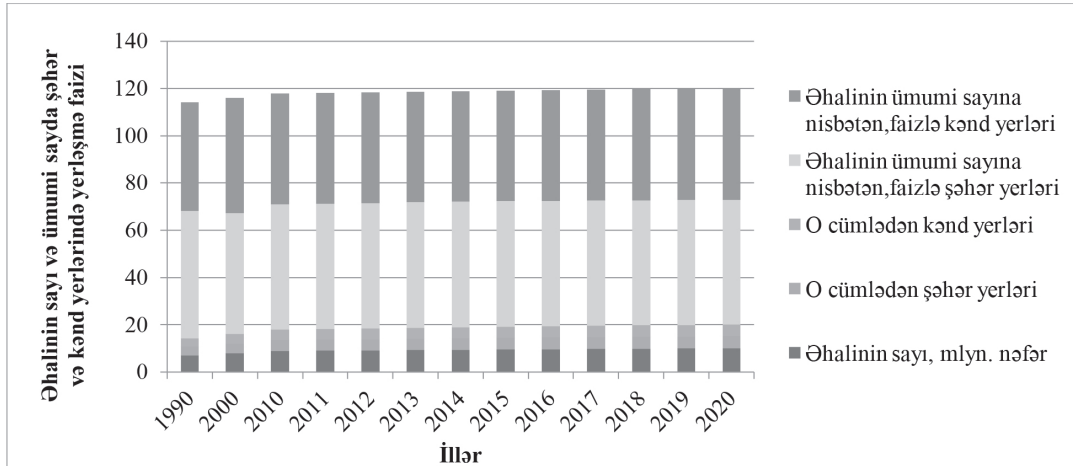
44 günlük Vətən müharibəsindən dərhal sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə biznesin qurulmasına maraqlı göstərən yerli və xarici sahibkarlıq subyektlərinin müraciəti qəbul edilmiş, o cümlədən “Suqovuşan” qəsəbəsində, hətta yeni mövsümdə turizm şirkətlərinin fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur. Onu da qeyd etmək ki, indiyədək işğaldan azad edilmiş ərazilərdə biznes qurmaq istəyən sahibkarlardan KOBİA-ya 945 müraciət daxil olub, bunlardan 47,2%-i investisiya layihələri, 52,8% isə digər iş və xidmətlərin (əsasən, podrat əsaslı) həyata keçirilməsi ilə bağlıdır. Müraciət edən şirkətlər sırasında 27%-i tikinti, 27%-i ticarət və xidmət, 21%-i sənaye, 18%-i kənd təsərrüfatı və digər 7%-i turizm, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, nəqliyyat və logistika sahələrini əhatə edir. Buradan görünür ki, həmin ərazilərdə turizmle məşğul olmaq istəyən təşkilatlar çox az pay hissəsinə malikdirlər. Fikrimizcə, bu sferanın genişləndirilməsi, o cümlədən kənd turizminin təşkili işləri qısa müddət ərzində öz inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirə biləcək və bu

güllüğü təmin edilmişdir. Həmin layihə çərçivəsində 2022-ci ildə Quba, Qusar, Xaçmaz, Şəki, Zaqatala, Qax, Lənkəran, Astara və Lerik rayonları və daha 50 kənddə qonaq evlərinin yaradılması nəzərdə tutulur.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və iqtisadi dəyər zəncirinə re-inteqrasiyası istiqamətində həyata keçirilən tikinti-quruculuq işlərində dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığı (DÖST) modelinin geniş tətbiq edilməsi də nəzərdə tutulur.

Son dövrdə aqrar sfera müəssisələrindəki struktur dəyişikliklərinin və müəssisələrin işinin təşkilindəki durğunluğun kənd təsərrüfatının dayanıqlı inkişafına təsirini bir sıra iqtisadi rayonların sosial-iqtisadi-ekoloji aspektdən zəifləməsi şərtləndirə bilər. Bu qeyd edilənlər isə öz növbəsində kənddə məskunlaşmış əhalinin şəhərlərə miqrasiyası, iş yerləri və gəlir mənbələrinin getdikcə azalması ilə nəticələnə bilər. 1990-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında şəhər və kənd əhalisinin say dinamikasının dəyişiklikdə bu qeyd edilənləri daha aydın görmək olar (diqram 1). Diqramdan göründüyü kimi, 1990-cı ildə kənd əhalisinin cəmi əhali sayında xüsusi çəkisi 46,1%, 2000-ci ildə 48,9%, 2010-2017-ci illərdə 46,8-47,0% və 2017-2020-ci illərdə 47,1-47,2% təşkil etmişdir ki, bu da şəhər əhalisinə nisbətən kənd əhalisinin yerləşmə sayının həmin illərdə azalması ilə müşahidə olunmuşdur.

Müasir kəndlər onun ərazi cəhətdən

təbiiyindəki kənd infrastrukturunun zəif inkişaf etməsi və şəhərin inkişaf səviyyəsində nisbətən həddən çox geri qalması ilə xarakterizə olunur. Kənd ərazilərinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində son illərdə ölkə rəhbərliyi tərəfindən müntəzəm olaraq məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır. Bu aspektdə iqtisadi rayonların, o cümlədən uzun müddət ermənilərin baxımsız halda nəzarətində qalmış, lakin rəşadətli ordumuzun gücü və Ali Baş Komandanın müdrik siyasəti nəticəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə prioritetlər müəyyən edilir. Burada, xüsusi olaraq Füzuli şəhərində qısa zaman kəsiyində tikilmiş və bu yaxınlarda

Aygün Səmədova,
Azərbaycan Kooperasiya
Universitetinin doktorantı

istifadəyə verilmiş beynəlxalq hava limanını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 yanvar 2022-ci il tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasında 2022-ci ilin “Şuşa ili” elan edilməsini, Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayının keçirilməsini, həmçinin gələcəkdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində turizmin, o cümlədən kənd turizminin inkişaf etdirilməsi ilə əlaqəli tədbirlərə start verilməsini və regionun turizm məkanına çevrilməsinin planlaşdırıldığını qeyd edə bilərik. Həmçinin, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ağıllı qəsəbə və kəndlərin, o cümlədən fermer təsərrüfatları, yeni turistik mərkəzlər və s.

Qiymətli kağızlar bazarının 7,7%-i korporativ kağızlar bazarının hesabına formalaşmış

Azərbaycan Mərkəzi Bankı 2022-ci ilin yanvar - mart dövrü üzrə qiymətli kağızlar bazarının icmal göstəricilərini açıqlayıb. Cari ilin ilk rübündə qiymətli kağızlar bazarının həcmi 5 milyard 284.1 milyon manat təşkil edib (2021-ci ilin ilk rübündə qiymətli kağızlar bazarının həcmi 4 milyard 271.8 milyon manat təşkil etmişdi.). Bazarın 2 milyard 858.1 milyon manatını ilkin, 2 milyard 426 milyon manatını təkar bazar təşkil edib. İlk rübədə korporativ qiymətli kağızlar bazarının həcmi 406.9 milyon manat olub ki, bu da cəmi bazarın 7,7%-dir.

Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının faydalı qazıntıları üzrə toplu məlumat bazası yaradılacaq

Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının geoloji quruluşu (stratiqrafiya, tektonika, maqmatizm, hidrogeologiya) və faydalı qazıntıları üzrə toplu məlumatlar bazası yaradılacaq. Bu, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla “Yerin təkinin geoloji öyrənilməsinə və mineral xammal bazasından səmərəli istifadəyə dair 2020 – 2024-cü illər üçün Döv-

lət Proqramı”na edilən dəyişiklikdə əksini tapıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi 2022-2024-cü illərdə AMEA ilə birlikdə Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi rayonlarının geoloji quruluşu (stratiqrafiya, tektonika, maqmatizm, hidrogeologiya) və faydalı qazıntıları üzrə toplu məlumatlar bazasının yaradılmasını təmin etməlidir.

12-18 may 2022-ci il

AZƏRBAYCAN AVRASIYANIN MÜHÜM NƏQLİYYAT-LOGİSTİKA MƏRKƏZLƏRİNDƏN BİRİNƏ ÇEVİRİLİR

Nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən və əlverişli geosiyasi mövqeyə malik olan Azərbaycan da nəqliyyat dəhlizinin inkişafı istiqamətində son illər görülməli işlər xüsusi önəm daşıyır. Şərq-Qərb Nəqliyyat Dəhlizi Çinlə Avropa arasında ən qısa marşrut olduğundan tranzit və yükdaşıma baxımından səmərəlidir. Orta hesabla 5400 km uzunluğunda olan Şərq-Qərb Nəqliyyat Dəhlizinin tranzit müddəti 15 gündür. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsindən sonra isə dəhliz quru xətlə birləşə Avropa-ya çıxış imkanı yaradıb. Tarixi İpək yolu üzərində geniş iqtisadi zolağın yaradılmasının fəal iştirakçısı və dəstəkçisi olan Azərbaycan, həm də ötən dövrdə digər dəhlizlərlə müqayisədə yüklərin ölkəmizin ərazisindən keçməklə müxtəlif istiqamətlərə daşınmasının səmərəli təşkilinə etibarlı təminat yaradıb, daha əlverişli şərtlərlə, qısa müddətdə, təhlükəsiz və vaxtında çatdırılmasına, tranzit daşımalarının həcmünün dəfələrlə artmasına nail ola bilmişdir. Respublikamızın Avrasiyanın mühüm nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə imkan verən infrastruktur layihələri, o cümlədən Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarəti Limanının istifadəyə verilməsi bu sahədə qazanılan ən ciddi uğurlardan biridir.

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti” (QSC) bu gün beynəlxalq tələblərə cavab verən dəniz nəqliyyatı xidmətləri göstərir və ölkəmizin iqtisadi gücünün artmasına dəyərli töhfələr verir. Uğurla gerçəkləşməkdə olan iqtisadi islahatlar fonunda qeyri-neft sektoru keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələsinə daxil olmuşdur və bu prosesdə sözügedən səhmdar cəmiyyətin fəaliyyəti aydın nəzərə çarır. Son illərdə ən yeni texnologiyalarla uyğun inşa edilən Gəmiqayırma Zavodunun işə salınması, zavodun gəmilərinin sayının getdikcə artma-

sı deyilənlərin əyani göstəricisidir. Yeri gəlmişkən onu da deyək ki, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin əsası 1858-ci ildə “Qafqaz” və “Merkuri” səhmdar cəmiyyətlərinin yaradılması ilə qoyulub. 2013-cü ildə respublikada mövcud olan iki böyük donanma – Dövlət Dəniz Gəmiçiliyi və Dövlət Neft Şirkətinin Xəzər Dəniz Neft Donanması birləşdirilərək, “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC yaradılıb. Hazırda Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi Xəzər

tipli “Zərifə Əliyeva” gəmi-bərəsinin istismara verilməsi mərasimində iştirakı bu sahənin inkişafının xüsusi olaraq diqqət mərkəzində saxlanılmasından xəbər verir. Bu dəniz nəqliyyatı vasitəsilə eyni vaxtda 100 sərnəşin, sistern tipli 56 vaqon və ya 50 yük avtomobili, TIR daşımaq mümkündür. Ötən ilin əvvəllərində istismara verilən “Azərbaycan” və yerli fəaliyyətə başlayan “Zərifə Əliyeva” gəmiləri bu göstəricilərinə görə Xəzər hövzəsində istismar edilən di-

va” adlandırılması da təsadüfi deyil, bu, görkəmli elm xadimi, akademik Zərifə xanım Əliyevaya Azərbaycan dənizçilərinin sonsuz ehtiramından irəli gəlir. Gəmi-bərədə Zərifə xanım Əliyevanın elmi axtarışlarını, qazandığı uğurları, xeyirxah əməllərini, fədakarlıqla dolu ömür yolunu əks etdirən guşə yaradılıb. Əlverişli coğrafi mövqeyə malik ölkəmizin tranzit potensialının yüksək olduğunu dilə gətirən cənab Prezident İlham Əliyev demişdir: “Dün-

uyğun olaraq bütün infrastruktur layihələrini uğurla davam etdirir. Prezident İlham Əliyevin nəqliyyatın, o cümlədən gəmiçiliyin inkişafına xüsusi diqqəti Azərbaycanın bu sahədə imkanlarını daha da gücləndirir. “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin donanmasında hazırda 13 bərə gəmisi, “Ko-Ko” tipli 2 gəmi və “Ro-Pax” tipli 1 gəmi vardır. Bu donanma Xəzərdə dəmir yolu vaqonlarının dəniz vasitəsilə daşınmasını təmin edən yeganə bərə operatorudur. Donanma həm vaqon, həm də avtomobil yükləri üçün Xəzər dənizində körpü rolunu oynayır və bu imkandan Transxəzər dəhlizi üzrə yükdaşımaları həyata keçirən hər bir istifadəçi yararlanı bilər. Bu sahədə uğurları şərtləndirən ən mühüm amillərdən biri də 2013-cü ildə Bakı Gəmiqayırma Zavodunun istifadəyə verilməsidir. Zavodun istismara verilməsi gəmilərin alınması üzrə idxaldan asılılığı aradan qaldırıb. Azərbaycanda belə bir müəssisənin yaradılması Xəzər dənizinin spesifik xüsusiyyətləri və hövzədə mövcud olan texniki imkanları nəzərə alaraq bütün növ gəmilərin tikintisinə imkan verir. “Ro-Pax” tipli gəmilər də bu qəbildəndir. Hazırda səhmdar cəmiyyətinin donanması üçün daha 2 tankerin inşası davam etdirilir. “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin 2014-cü ildə qəbul olunmuş Strateji İnkişaf Planının icrası çərçivəsində ötən müddət ərzində, ümumilikdə 24 gəmi istismara verilib. Azərbaycan gəmiləri Xəzərdən Kənarə – Qara və Aralıq dənizi hövzələrində fəaliyyət göstərir. Burada 7-si quru yük gəmisi və 6-sı tanker olmaqla 13 gəmi istismar edilir. İşlər səngimədən davam edir, bu sahədə gələcək illərdə daha böyük uğurların şahidi olacağıq.

Zülfü İLYASOV,
“İqtisadiyyat” qəzetinin
xüsusi müxbiri

dənizində yeganə bərə operatorudur. Qurumun bərələri Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu üzrə yükdaşıma zəncirinin mühüm hissəsi olmaqla, Xəzərin Şərq və Qərb sahillərindəki dəmir yollarını dəniz üzərində birləşdirir, Azərbaycan ərazisindən tranzit yüklərin daşınmasına, ölkənin tranzit potensialının reallaşdırılmasına xidmət edir. Prezident İlham Əliyevin ötən ay “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin sifarişi ilə Bakı Gəmiqayırma Zavodunda inşa olunan “Ro-Pax”

gər gəmi-bərələrdən üstünlüyü ilə seçilir. Ötən ilin martında Suveyş kanalının bağlanması nəqliyyat dəhlizlərinin şaxələndirilməsi zərurətini beynəlxalq gündəlikdə önə çıxardı. Bugünkü geosiyasi kateklizmlər fonunda bu məsələ aktuallığını xüsusilə artırır. Transxəzər Şərq-Qərb Dəhlizinin cəlbədiçi görünməsi ilə əlaqədar Azərbaycan dövləti də yeni çağırışlara uyğun nəqliyyat-logistika infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində zəruri tədbirlər həyata keçirir. Gəmi-bərənin “Zərifə Əliye-

ya standartlarına cavab verən belə bir bərənin Azərbaycanda inşa olunması bir tərəfdən dövlətimizin qüdrətini, iqtisadi müstəqiliyini nümayiş etdirir, digər tərəfdən onu göstərir ki, ölkəmiz böyük sənaye potensialına və yüksək texnologiyalara əsaslanan iqtisadiyyatın yeni inkişaf mərhələsində uğurla addımlayır”. Hazırda pandemiyanın qlobal iqtisadiyyatda yaratdığı tənəzzülə rəğmən, Azərbaycan iqtisadi inkişafında, bu xüsusda beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri sistemində artan roluna

Keçən il bir ailəyə düşən sosial yardımın orta aylıq məbləği açıqlanıb

Keçən il bir ailəyə düşən ümumiləşdirilmiş dövlət sosial yardımının orta aylıq məbləği ümumilikdə sosial yardım alan ailələr üzrə 280 manat təşkil edib. Bu, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 2021-ci il üzrə hesabatında əksini tapıb.

Bu göstərici 2020-ci illə müqayisədə 17 faiz çoxdur. “Azərbaycanlı ailələrə birdəfəlik maddi yardım verilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 29 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən ölkə üzrə 2021-ci il 30 dekabr tarixinə ünvanlı dövlət sosial yardım alan ailələrin hər birinə 100 (yüz) manat məbləğində birdəfəlik maddi yardımın ödənilməsi təmin edilib. Bu məqsədlə 4,5 milyon manat vəsait istifadə edilib. Qeyd edək ki, ötən il ünvanlı Dövlət Sosial Yardım (ÜDSY) alan ailələrin sayı 47 min ailə və ya 202 min ailə üzvü olub.

Ötən il ödənilən pensiya və müavinətlərin həcmi açıqlanıb

2021-ci ildə əhaliyə ödənişlərin maliyyələşdirilməsi üçün DSMF tərəfindən 4718 milyon manat vəsait xərclənib. Bu, Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 2021-ci il üzrə hesabatında əksini tapıb. Qeyd edilib ki, əhaliyə ödənişlərin tərkibində pensiya xərcləri 4592 milyon manat təşkil edib. 2021-ci il pensiyaçılarının həm maddi rifahının yaxşılaşdırılması, həm də onlara rahat, əlçatan və şəffaf şəkildə pensiyaların təyinatı istiqamətində

islahatların həyata keçirilməsi ilə əlamətdar olub. Hesabat ilində ölkə üzrə əmək pensiyaçıların 707,2 min nəfəri və ya 59,1 faizi yaşa görə, 345,6 min nəfəri və ya 28,9 faizi əlilliyə görə, 144,2 min nəfəri və ya 12 faizi ailə başçısını itirməyə görə pensiya alıb. 2021-ci ilin 1 yanvar tarixinə bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsi 2020-ci ildə ölkə üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqının 11,4 faiz illik artım tempinə və fərdi uçot

sistemində fərdi hesabların sığorta hissəsində qeydə alınmış pensiya kapitalı məbləğləri 2020-ci ildə ölkə üzrə istehlak qiymətləri indeksinin 2,8 faizlik illik artım səviyyəsinə uyğun indeksləşdirilib. Əmək pensiyalarının indeksləşdirilməsi məqsədilə illik 441,6 milyon manat vəsait xərclənib və bu artım 1,14 milyon pensiyaçını əhatə edib. Əhaliyə məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına 126 milyon manat məbləğində müavinət ödənilib.

İşsizlikdən Sığorta Fondu 27.1 milyon manat qənaət edib

İşsizlikdən Sığorta Fondu 2021-ci ildə işsizlikdən sığorta haqları üzrə daxilolmalar 147 milyon manat səviyyəsində olub. Bu, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 2021-ci il üzrə hesabatında əksini tapıb. Bu, 2021-ci ilin təsdiq olunmuş müvafiq göstəricisindən 27 milyon manat və ya 22,5 faiz çoxdur. İşsizlikdən Sığorta Fondunun (İSF) 2021-ci il üçün ümumi gəlirlərinin icrası isə 196,8 milyon manat təşkil edib. Bu da 2021-ci ilin təsdiq olunmuş müvafiq göstəricisindən 39 milyon manat və ya 24,8 faiz çoxdur. İSF-nin 2021-ci il üzrə xərclərin icrası 130,7 milyon manat təşkil edib ki, bu da 2021-ci ilin təsdiq olunmuş müvafiq göstəricisindən 27,1

milyon və ya 17,2 faiz azdır (qənaət əldə olunub). 2021-ci ildə İSF-nin vəsaitlərindən işsizliyə görə sığorta ödənişinə 5,2 milyon manat, peşə hazırlığı və əlavə təhsilin təşkilinə 5,2 milyon manat, haqqı ödənilən ictimai işlərin təşkilinə 1,9 milyon manat, özünüməşğulluq fəaliyyətinin təşkilinə 63,9 milyon manat, peşə standart

və kvalifikasiyalarının hazırlanmasına 1,6 milyon manat, məşğulluq orqanlarının saxlanılmasına 33,9 milyon manat, Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyinin (DOST) saxlanılmasına 15 milyon manat, Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriyanın təşkilinə 2,6 milyon manat yönəldilib.

Gömrük Komitəsi büdcə öhdəliyini 120% yerinə yetirib

Dövlət Gömrük Komitəsi 2022-ci il yanvar-aprel ayları üçün nəzərdə tutulan büdcə öhdəliyini 119.92% yerinə yetirib. Bu barədə Komitə sədri Səfər Mehdiyev öz rəsmi Twitter səhifəsində yazıb.

O qeyd edib ki, 1 mlrd. 641.44 mln. manat vəsait dövlət büdcəsinə köçürülüb. Bu da nəzərdə tutulan proqnozdan 272.64 mln. manat artıq deməkdir.

“Keyfiyyətli iqtisadiyyat davamlı və dayanıqlı iqtisadiyyat deməkdir”

Bunu mayın 4-də Bakı Biznes Universitetində ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 99-cu ildönümünə həsr edilən “Keyfiyyət təminatı rəqabətqabiliyyətli iqtisadi inkişafın əsas amili kimi” mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi-praktik konfransda Universitetin rektoru iqtisad elmləri doktoru, professor İbad Abbasov deyib.

İbad Abbasov vurğulayıb ki, güclü iqtisadiyyat güclü sosial rifaha əsaslanan dövlət deməkdir. Hər bir dövlətin əsas sütunlarını, dayaqlarını güclü iqtisadiyyat təşkil edir. Güclü iqtisadiyyat yalnız kəmiyyətlə yox, həmçinin keyfiyyətlə ifadə olunur. Keyfiyyətli iqtisadiyyat davamlı və dayanıqlı iqtisadiyyat deməkdir. Bu gün dünyada iqtisadiyyat yeni inki-

ri müasir iqtisadi inkişafın keyfiyyət amilləri hesab edilir.

BBU-nun rektoru qeyd edib ki, davamlı və rəqabətqabiliyyətli iqtisadi inkişafa nail olmaq dövlətin iqtisadi siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Bu məqsədlə dayanıqlı və hərtərəfli iqtisadi artımın təmin olunması, rəqəmsal iqtisadiyyatın genişləndirilməsi, innovasiya mühitinin yaradılması, rəqabətli insan kapitalının formalaşdırılması kimi mühüm məsələlərin həyata keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Yasamal Rayonu İcra Hakimiyyətinin başçısı Elşad Həsənov Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişaf etdirilməsində ulu öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən danışıb. O qeyd edib ki, həm sovet dövründə, həm

yətlər qazandırır. 44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılan Zəfərin əsasında da güclü iqtisadiyyat dayanırdı. Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan düzgün iqtisadi siyasət, həm də ordumuzun gücləndirilməsinə imkan verdi. Qələbədən sonra qarşımızda yeni hədəflər var. İnanıram ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda iqtisadiyyatın yenidən qurulması ölkəmizin iqtisadi gücünü daha da artıracaq, bu istiqamətdə qarşıya qoyulan bütün hədəflərə nail olacağıq. Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) həqiqi üzvü, iqtisad elmləri doktoru, professor Ziyad Səmədzadə çıxışında konfransın əhəmiyyətindən

olunan ərazilərin iqtisadi potensialından istifadə edilməsindən söz açan Ziyad Səmədzadə mövcud realıqları və perspektivləri diqqətə çatdırıb. AMEA-nın iqtisadiyyat İnstitutunun baş direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor Nazim Müzəffərli dosent Allahyar Muradovla birgə apardıqları “Azərbaycanda regional iqtisadi inkişaf və diversifikasiya” mövzusunda tədqiqatı təqdim edib. O diqqətə çatdırıb ki, araşdırmada Azərbaycanın bölgələrinin iqtisadi inkişaf səviyyəsi yalnız statik yanaşma üzrə, yəni iqtisadiyyatın faktiki durumunu ifadə edən göstəricilər əsasında müqayisə edilir. Bu halda nə iqtisadi inkişafın sürəti (məsələn, iqtisadi artım tempi), nə də iqtisadi inkişafı şərtləndirən amillər (məsələn, əsas kapitala investisiyalar) nəzərə alınmayıb. Regional iqtisadiyyatın sahəvi diversifikasiyası isə sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti və xidmət arasında bağlanmasına əsaslanaraq hesablanıb. Azərbaycanın bölgələrində iqtisadiyyatın dayanıqlılığını qiymətləndirmək məqsədilə sahəvi diversifikasiyanın səviyyəsi araşdırılıb, bunun üçün “bərabər paylı sahələr” yanaşmasından istifadə olunub. Bu yanaşma əsasında hər bir iqtisadi rayon, respublika tabeli şəhər və inzibati rayon üçün sahəvi diversifikasiya sub-indeksi hesablanıb. Lakin şəhərlərdə iqtisadi fəaliyyətin sahəvi xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla respublika tabeli 5 şəhər üçün bir qədər fərqli yanaşma tətbiq olunub. Digər çıxış edənlər konfransın mövzusunun aktuallığına toxunublar. Konfransda aparılan müzakirələrin, səsləndirilən fikirlərin, təkliflərin rəqabətqabiliyyətli inkişafda resurslardan səmərəli istifadə prioritetlərinin müəyyənəlməsinə töhfə verəcəyini vurğulayıblar.

Konfrans “Rəqabətqabiliyyətli inkişafda resurslardan səmərəli istifadə prioritetləri”, “Rəqabətqabiliyyətli iqtisadi inkişafda keyfiyyətli maliyyə-üçot informasiya təminatı”, “Linqvistik keyfiyyət təminatı: dil və iqtisadiyyatın qarşılıqlı inkişaf prioritetləri”, “Riyaziyyat elminin və riyazi fənlərin tədrisinin bəzi aktual məsələləri”, “İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə sosial işin təşkilinin keyfiyyətli istiqamətləri” mövzularını əhatə edib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan universitetin rektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor İbad Abbasov bildirib ki, konfransın məqsədi rəqabətqabiliyyətli iqtisadi inkişafda keyfiyyət təminatının, resurslardan səmərəli istifadənin və sosial inkişafın əsas prioritetlərinin müəyyən edilməsidir. Beynəlxalq konfransda respublikamızın tanınmış alimləri, tədqiqatçı-mütəxəssisləri ilə yanaşı, 6 xarici ölkənin alimləri, tədqiqatçıları da iştirak edib.

şaf mərhələsinə qədəm qoyub. Dünya iqtisadi inkişafının yeni mərhələsində IV Sənaye İnqilabının əsas əlamətləri sayılan innovativ texnologiyaların və texnoloji proseslərin sürətlə inkişafı və iqtisadiyyatın bir sıra sahələrində baş verən sürətlə rəqəmsallaşma proseslə-

də müstəqillik illərində ümummilli lider xalqımızın və respublikamızın inkişafı, tərəqqisi nəminə misilsiz işlər görüb. Ulu Öndərin siyasi kursu Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bu siyasət davamlı olaraq Azərbaycana nailiy-

bəhs edib. Bildirib ki, düşünülmüş iqtisadi siyasət ölkənin iqtisadi qüdrətini artırır. Milli iqtisadi siyasəti formalaşdırmaq üçün sənayeləşdirmə siyasətini təkmilləşdirmək lazımdır və bu zaman qloballaşmanın meyilləri nəzərə alınmalıdır. İşğaldan azad

Sənayedə özəl sektorun payı 90,3 faiz olub

Cari ilin yanvar-mart aylarında sənayedə istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 17,7 milyard manat təşkil edib. Bakı şəhər Statistika İdarəsindən bildirilib ki, sənaye məhsulunun 84,8 fa-

izi mədəncixarma, 12,9 faizi emal, 1,9 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,4 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunub.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 90,3 faiz olub. İstehsalın ümumi həcmində sənaye məhsulunun payı 92,6 faiz, sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi isə 7,4 faiz təşkil edib. İstehsal edilmiş məhsulun böyük his-

səsi istehlakçılara göndərilib, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 2022-ci il aprelin 1-nə 519,6 milyon manatlıq hazır məhsul ehtiyatı olub. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 80,4 milyon manat məbləğində digər məhsullar da yer alıb.

Yanvar-apreldə vergi daxilolmaları 55,2 faiz artıb

Dövlət Vergi Xidmətinin
MƏLUMATI

Cari ilin yanvar-aprel aylarında İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə dövlət büdcəsinə 5 milyard 35,4 milyon manat vergi daxil olub, proqnoza 150,5 faiz əməl edilib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə vergi daxilolmaları 55,2 faiz və ya 1 milyard 791,5 milyon manat artıb. Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib ki, qeyri-neft-qaz sektorundan daxilolmalar 3 milyard 430,2 milyon manat olub, proqnoza 133,5 faiz əməl edilib. Dövlət büdcəsinə proqnoz-

dan əlavə 860,6 milyon manat vəsait daxil olub. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu sektordan vergi daxilolmaları 49,7 faiz və ya 1 milyard 139,5 milyon manat artıb. Regionlar üzrə daxilolmalar 391 milyon manat olmaqla, proqnoz 112,9 faiz icra edilib. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu mənbədən daxilolmalar 23,8 faiz artıb. Ödənilən vergilərin 68,1 faizi qeyri-neft-qaz sektorunun, 31,9 faizi isə neft-qaz sektorunun payına düşüb.

Yeni pensiya islahatından 20 minə yaxın vətəndaş yararlanacaq

“Əmək pensiyaları haqqında” Qanuna dəyişiklik edilməsi ölkədə əhalinin sosial müfadiəsinin gücləndirilməsi sahəsində atılmış mühüm addımlardandır.

İqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov bildirib ki, dəyişiklik nəticəsində bəzi vətəndaşların pensiya hüququ əldə etməsinin tezləşməsi, eləcə də aldıqları pensiyaların məbləğində müəyyən artımlar mümkün olacaq: “Bu istiqamətdə aparılan islahatlar çox müsbət nəticələr verib. Xüsusilə, 2019-cu ildə Vergi Məcəlləsinə edilmiş 300-ə yaxın dəyişikliklə paralel olaraq iqtisadiyyatda həyata keçirilən şəffaflaşma, leqallaşma və “kölgə iqtisadiyyatı”nın həcmindən azalması nəticəsində sosial ayırmaların məbləği də əhəmiyyətli dərəcədə artdı. Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna (DSMF) daxilolmaların həcmi çoxaldı və bu proses davam edir. Bu isə Fondun dövlət büdcəsindən asılılığının azalmasına imkan yaradır. 2019-cu ildən başlayaraq həm DSMF-nin gəlirlə-

rinin artmasının şahidi oluruq, həm də buna paralel olaraq dövlət büdcəsindən Fonda transfertlərin həcmindən azaldığını görürük”. P.Heydərov qeyd edib ki, bütün bunlar “Əmək pensiyaları haqqında” qanuna dəyişikliklər etməyə şərait yaradıb. Vətəndaşların pensiya hüququ əldə etmə şansları daha da genişləni və aldıqları pensiya məbləğləri onların maddi təminatının yaxşılaşmasına getdikcə daha çox şərait yaratmağa hesablanıb. Yeni dəyişikliklərdən

təxminən 20 min nəfərə yaxın vətəndaşımız yararlanacaq: “Bu dəyişikliklər qüvvəyə minəndən sonra bir çox vətəndaşların aldıqları əmək pensiyalarının məbləği artacaq, bir qrup insanın pensiya hüququ əldə etmək imkanları genişləncək. Çoxuşaqly anaların, eləcə də zərərli sahələrdə çalışan şəxslərin pensiyaya daha tez çıxmasına imkan yaranacaq. Bu, çox mütləqqi haldır və insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi baxımından müsbət dinamikaadır”.

12-18 may 2022-ci il

В Азербайджане подвели итоги финансируемого ЕС проекта по реализации экспортной стратегии

В Азербайджане подвели итоги финансируемого Европейским союзом проекта по поддержке правительства в разработке и реализации экспортной стратегии.

Об этом сказали в Азербайджанском агентстве по продвижению экспорта и инвестиций (AZPROMO).

По его данным, проект направлен на создание эффективной системы координации, мониторинга и подотчетности в сфере реализации

экспортной политики и стратегии. "Оказана поддержка в совершенствовании инфраструктуры и приведении ее в соответствие с международными стандартами. Кроме того, ЕС поддержал наше агентство в области разработки национальной экспортной, а также отраслевых стратегий", - говорится в сообщении.

Отметим, что реализация проекта стоимостью один миллиард евро началась в ноябре 2020 года.

Баку и Асунсьон обсудили сотрудничество в нефтегазовой сфере

Азербайджан и Парагвай провели первое заседание в рамках политических консультаций.

Как сообщает «Интерфакс-Азербайджан» со ссылкой на МИД Парагвая, консультации прошли в Асунсьоне. Азербайджанскую делегацию возглавлял замминистра иностранных дел Эльнур Мамедов, парагвайскую - замминистра экономических отношений и интеграции Рауль Кано.

На встрече также участвовал президент национальной нефтегазовой компании Парагвая Petrora Denic Личи. «Делегации оценили возможности

сотрудничества в нефтегазовой сфере. Была достигнута договоренность о том, что специалисты Petrora в кратчайшие сроки проведут встречи со своими азербайджанскими коллегами», - говорится в информации.

Азербайджан и ОАЭ расширяют сотрудничество в реализации новых проектов

Министр энергетики Азербайджана Парвиз Шахбазов в рамках визита в Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ) встретился с генеральным директором компании Masdar Мохаммедом Джамилом Аль Рамахи. Об этом сообщает в среду Trend со ссылкой на минэнерго.

По данным ведомства, стороны обсудили вопрос расширения сотрудничества в сфере

реализации новых проектов по производству электроэнергии из ВИЭ. Предложения компании Masdar о сотрудничестве были оценены в рамках «зеленой» энергетической политики и целей Азербайджана. «Реализуемые и планируемые в настоящее время проекты с Masdar обеспечат Азербайджану возможность для экспорта электроэнергии, вырабатываемой из возобновляемых источников, а также станут совместным вкладом в сокращение выбросов углерода», - говорится в сообщении. На встрече также были рассмотрены работы по вводу в эксплуатацию Гарадагской солнечной электростанции.

По данным Государственного таможенного комитета Азербайджана, в январе - марте 2022 года товарооборот с ОАЭ превысил 12,494 миллиона долларов, в то время как этот показатель в аналогичном периоде прошлого года составил 5,003 миллиона долларов (рост за год на 50,55 процента).

«Южный газовый коридор» – важный вклад в укрепление глобальной энергобезопасности

Никто не сможет чувствовать себя в безопасности, пока не будет достигнута энергетическая безопасность, и «Южный газовый коридор» (ЮГК) является важным вкладом в международные усилия по созданию и поддержанию глобальной энергобезопасности. Об этом сказал бывший посол США в Азербайджане Роберт Секута. «Как хорошо известно в мировых энергетических кругах, «Южный газовый коридор», как и более ранние проекты по разработке нефтяных месторождений на Каспии и доставке углеводородов на мировые

рынки, чрезвычайно важен. Диверсификация поставок уже давно признана необходимой для обеспечения надежного доступа к энергии и, следовательно, для экономического роста и благосостояния, а также для национальной безопасности страны. Нынешняя международная ситуация напоминает нам об этой сохраняющейся реальности», - сказал Секута.

Что касается расширения ЮГК с точки зрения производственных и экспортных мощностей, то экс-посол считает, что все, что можно сделать, должно быть сделано сейчас.

Импорт газа может обойтись ЕС на €250 млрд дороже к 2030 году

Затраты ЕС на импорт газа к 2030 году могут превысить распространенную ранее прогнозную оценку Еврокомиссии на €250 млрд из-за роста цен на энергоресурс. Об этом говорится в опубликованном в среду отчете британского аналитического центра Ember, передает Trend со ссылкой на ТАСС. «С учетом волатильности, наблюдавшейся в течение года, нельзя исключать, что и в будущем цена на газ останется высокой, - отмечается в документе. - К 2030 году [импорт] данного энергоресурса может совокупно стоить ЕС на €250 млрд дороже, [чем прогнозировала Еврокомиссия]». Авторы исследования подчеркивают, что увеличению издержек будут также

способствовать планы ЕС по возможному отказу от поставок российского газа, поскольку он потребует «развития газотранспортной инфраструктуры» и «заключения новых долгосрочных контрактов».

Состоится заседание Совбеза ООН по гуманитарной ситуации в Украине

Заседание Совета Безопасности ООН по гуманитарной ситуации в Украине пройдет

12 мая. Об этом, как передает Trend со ссылкой на Интерфакс, сообщает CNN. По данным телеканала, Совбеза ООН проведет по просьбе Франции и Мексики в четверг утром открытое заседание по гуманитарной ситуации в Украине. Отмечается, что в это время гуманитарное управление ООН и представители ЮНИСЕФ проведут брифинг для СБ. Голосование не запланировано.

В США одобрили выделение Украине почти \$40 млрд.

Палата представителей Конгресса США одобрила во вторник законопроект о выделении дополнительной помощи Украине в объеме около \$40 млрд. Трансляция заседания велась на сайте нижней палаты американского законодательного органа.

направлена на подпись президенту США Джо Байдену. Документ предполагает выделение средств на военную, экономическую и гуманитарную помощь Киеву. В частности, \$6 млрд должно пойти на предоставление вооружений и помощи

В поддержку инициативы проголосовали 368 конгрессменов, 57 выступили против. Теперь законопроект поступит на рассмотрение Сената Конгресса. Лидер демократического большинства в Сенате Чак Шумер (от штата Нью-Йорк) ранее обещал организовать голосование по инициативе как можно скорее. В случае одобрения в верхней палате она будет

в сфере безопасности, \$8,7 млрд - на экономическую помощь и финансирование работы государственных служб Украины, \$5 млрд - на продовольственную помощь Украине и другим странам мира, \$900 млн предназначены для поддержки украинских беженцев. Кроме того, \$3,9 млрд будет выделено на усиление американских войск в Европе.

Банк Франции прогнозирует рост экономики страны

Банк Франции прогнозирует рост экономики страны на 0,2 процентного пункта (п.п.) во втором квартале 2022 года. Об этом сообщил в среду президент этого финансового учреждения Франсуа Виллеруа де Гальо в эфире радиостанции France Inter.

«Это не блестящий показатель, но мы считаем, что после такого потрясения, как конфликт в Украине, такой рост можно считать устойчивым», - сказал он. По словам Виллеруа де Гальо, «большую озабоченность у французов в настоящий момент вызывает инфляция». По его словам, в апреле больше половины компаний, работающих в этих секторах, повысили цены.

«Ожидается, что высокая инфляция сохранится в этом году. Она может начать

снижаться в начале следующего года в зависимости от цен на энергоносители», - подчеркнул глава Банка Франции. «Инфляция вернется к уровню в 2% только в 2024 году», - полагает он.

Zülfüqar Hacıbəyov

Zülfüqar bəy Əbdülhüseyn bəy oğlu Hacıbəyov 17 aprel 1884-cü ildə Şuşa şəhərində anadan olub. Onun kiçik qardaşları Üzeyir Hacıbəyov və Ceyhun Hacıbəylinin incəsənətdə formalaşmasında çox böyük rolu olmuşdur. Zülfüqar Hacıbəyovun təsir göstərdiyi digər sənətkarlar arasında Müslüm Maqomayev, Hüseynqulu Sarabski, Hüseyn Ərəblinski də var. Zülfüqar Hacıbəyov ilk Azərbaycan

operettası – "50 yaşında cavan" (1910) əsərinin müəllifidir. Operetta Azərbaycan səhnəsində komediya janrının ilk nümunəsi sayılır. Həm mətni, həm də musiqisi Zülfüqar Hacıbəyov tərəfindən yazılan əsər sadə və əyləncəli məzmununa malik üçpərdəli və dördşəkillidir. Əsərin ilk tamaşası 1911-ci ilin aprel ayında Tiflis şəhərinə Gürcü Zadəganları Teatrında olmuşdur. Sonralar operetta Bakıda, Naxçıvanda, İrəvanda və Şuşada göstərilmişdir. **Zülfüqar Hacıbəyovun əsərləri Azərbaycanın musiqi sənətində mühüm rol oynamışdır.** O, "On bir yaşlı arvad" (1911), "Evliyə-kən subay" (1911) operettalarını da yaratmışdır. "Əlli yaşında cavan", "Varlı", "Evliyə-kən subay" musiqili komediyalarında məişətimizdəki eybəcərlikləri, qadın hüquqsuzluğunu ifşa etmiş, dövrünün haqsızlıqlarını açıb göstərmişdir.

1915-ci ildə eyniadlı dastan əsasında yazdığı "Aşıq Qərib" operasının libretto müəllifi Üzeyir Hacıbəyovdur. Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığına yeni bir cərəyan gətirən "Aşıq Qərib" operasında xalq rəvayətindən

istifadə olunmuşdur. O, 1917-ci ildə "Üç aşiq və ya Məlikməmməd" adlı fantastik süjetə malik bir operanın səhnəyə qoyulması üçün xüsusi geyimlər də hazırlatmışdır. Buna baxmayaraq, sovet hökumətinin təzyiqi nəticəsində əsər tamaşaya qoyulmamışdır.

XX əsrin birinci rübündə məşhurlaşan "Kənd qızı", "Çoban qız" və "Əsgər nəğməsi" bəstəkarın ilk mahnıları sayılır. Azərbaycan klassik musiqisinin formalaşmasında da Zülfüqar Hacıbəyovun rolu böyükdür.

O, 1932-ci ildə "Kölə qadınların rəqsi" adlı simfonik pyes bəstələmiş, bundan başqa bir sıra kantatalar da yaratmışdır. 1935-ci ildə oğlu Niyazi ilə birlikdə Cəfər Cəbbarlının eyniadlı pyesi əsasında çəkilən ilk səslili Azərbaycan filminə – "Almaz" a musiqi yazmışdır. Bəstəkar 1943-cü ildə "Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi" fəxri adına layiq görülmüşdür. Zülfüqar Hacıbəyovun son əsəri 1950-ci ildə Zakir Bağrovlə birlikdə yazdığı kantata olub. Nizamının "İsgəndərnamə" poeması və Abdulla Şaiqin librettosu əsasında yazmağa başladığı "Nüşabə" operası tamamlanmayıb.

Zülfüqar Hacıbəyov 30 sentyabr 1950-ci ildə Bakı şəhərində vəfat etmişdir.

Avropa İttifaqı (Aİ) Rusiya ilə Ukrayna arasında danışıqlarda vasitəçi ola bilməz

Bu fikri Aİ-nin xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Josep Borrel deyib.

O, qeyd edib ki, danışıqların nəticəsini yalnız Ukrayna, Rusiya və vasitəçi müəyyən etməlidir.

"Biz yox. Rusiyalıları biz qəbul etməyəcəyimiz kimi Rusiya da bunu qəbul etməyəcək", – Borrel deyib. Eyni zamanda, o, əlavə edib ki, Çin də Rusiyaya meyl etdiyi üçün vasitəçi kimi uyğun deyil.

"Türkiyə orada çox yaxşı işlər görür. Hər iki tərəflə yaxşı münasibətləri var", – Borrel vurğulayıb. "Ən yaxşısı, əlbəttə ki, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı olardı", – Aİ-nin ali nümayəndəsi fikirlərini yekunlaşdırıb.

ABŞ Konqresi Ukraynaya 40 milyard dollarlıq dəstək paketini təsdiqləyib

ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatası Ukraynaya ümumilikdə təxminən 40 milyard dollarlıq dəstəyi nəzərdə tutan genişmiqyaslı yardım paketini təsdiqləyib. Layihə lazımi səs çoxluğunu toplayıb. Bu barədə "RBC-Ukraina" Nümayəndələr Palatasının iclasının yayımına istinadən xəbər verir.

Yardım paketi Konqresin Senatına göndəriləcək. Senatdakı çoxluğun lideri Çak Şumer bildirib ki, paket Nümayəndələr Palatası tərəfindən təsdiq edildikdən sonra Senat onu təsdiqləmək və imza üçün Baydenə göndərmək üçün "cəld hərəkətə keçəcək". Qanun layihəsi, Bayden administra-

siyasının əvvəlcə tələb etdiyi 5 milyard dollardan 11 milyard dollara qədər maliyyələşdirilmə proqramını ehtiva edir. Prezidentin xərclərinin azaldılması səlahiyyətlərinin maliyyələşdirilməsi administrasiyaya ABŞ ehtiyatlarından hərbi texnika və silah göndərməyə imkan verir. Bu, ukraynalıların hərbi texnika ilə operativ şəkildə təmin etməyin əsas yollarından biri idi.

Əvvəlcə ABŞ Prezidenti Konqresdən 33 milyard dollar istəyib. Lakin qanunvericilər hərbi yardım üçün əlavə 3,4 milyard dollar, humanitar məsələlər üçün isə 3,4 milyard dollar ayırmaq niyyətindədirlər. Baydenin Ukrayna üçün ilkin 33 milyard dollar tələbi aşağıdakı kimi bölünməli idi: hərbi yardım üçün 20,4 milyard dollar, iqtisadi yardım üçün 8,5 milyard dollar, humanitar və global ərzaq təhlükəsizliyi məsələləri üçün 3 milyard dollar.

Rusiya iqtisadiyyatı bu il 12% azala bilər

Rusiya hökuməti bu il ölkə iqtisadiyyatının 12 % azalacağını gözləyir. Bu barədə "Bloomberg" agentliyi ölkənin Maliyyə Nazirliyindəki mənbəyə istinadən xəbər yayıb. Qurumun gözləntiləri reallaşsa, bu, 1994-cü ildən Rusiyada ÜDM-in ən böyük azalması olacaq. Bu isə öz növbəsində Rusiyanın təxminən son 10 ildəki iqtisadi inkişafının heçə enə-cəyi anlamına gəlir.

Hulusi Akar: "Qara dənizin strateji mübarizə meydanına çevrilməsini istəmirik"

"Biz dövlət olaraq ortadayıq. Bunun dəstəklənməsi, təqdir olunması vacibdir".

Bunu Türkiyənin milli müdafiə naziri Hulusi Akar "Sözcü" qəzetinə müsahibəsində söyləyib.

"Oradakı insanlarımızın təhlükəsi vacibdir. Humanitar durumun daha da ağırlaşmaması üçün öhdəmizə düşən vəzifəni yerinə yetiririk. Biz Montrö Konvensiyasının şərtlərinə uyğun olaraq boğazlardan hansısa hərbi gəminin keçməməsi barədə hər iki tərəfə mövqeyimizi çatdırmışıq. İndiyədək boğazlardan hərbi gəmi keçməyib. Regionda sülhün və sabit-

liyin qorunması üçün bütün tərəflərin Montrö konvensiyasının şərtlərinə əməl etməsini konkret formada tələb etdik. Həmin ölkələrin də buna əməl etdiklərini gördük. Qara dənizin strateji mübarizə meydanına çevrilməsini istəmirik", – milli müdafiə naziri vurğulayıb.

Nazir: "Rusiya-Ukrayna müharibəsi Orta Dəhlizin əhəmiyyətini artırıb"

Rusiya və Ukrayna arasındakı müharibə Şimal Nəqliyyat Dəhlizi üçün riskləri formalaşdıraraq, alternativ olan Orta Dəhlizin həm məsafə baxımından, həm də yük daşımalarının vaxtı və təhlükəsizliyi kontekstində əhəmiyyətini artırıb.

Bunu Türkiyənin nəqliyyat və infrastruktur naziri Adil Karaismailoğlu deyib.

Nazirin sözlərinə görə, Orta Dəhlizin marşrutu bütün dünya ticarətinin 30%-ə qədərini əhatə edən regionlardan keçir.

"Bu gün Çindən Avropaya yola düşən yük qatarı Orta Dəhliz boyu

7 min km məsafəni 12 günə qət edir. Eyni qatar 12 gün ərzində 10 min km. yol qət edərək Şimal marşrutu ilə Rusiya ərazisindən keçməklə Çindən Avropaya mal çatdıracaq. Əgər yükdaşıma Süveyş kanalı ilə Cənub dəhlizi boyunca həyata keçirilsə, o zaman Avropadakı müştərilər Asiyadan 20 min km məsafəyə çatdırılma üçün 45-60 gün gözləməli olacaqlar", – nazir bildirib.

Adil Karaismailoğlunun sözlərinə görə, bu göstəricilər Orta Dəhliz üzrə yükdaşımaların rentabelliğini vurğulayır.

Nazir əlavə edib ki, bu ilin əvvəlindən aprelin sonunadək Orta Nəqliyyat Dəhlizi ilə 1 mln. tondan çox yük daşınıb: "Türkiyə ilə Çin arasında dəmir yolu ilə yüklərin çatdırılma müddətini 12 gündən 10 günə endirməyi planlaşdırırıq. Biz Türkiyənin tranzit imkanlarına diqqət yetirəcəyik ki, bu da bütün regionda ticarətin inkişafına töhfə verəcək".

Yaponiyanın dövlət borcu yeni tarixi həddə çatıb

Yaponiyanın uzunmüddətli borc adlandırılan daxili borcunun həcmi yeni tarixi həddə çatıb, Banker.az bu barədə "RT.ru"ya istinadən xəbər verir. Qeyd olunur ki, Yaponiyanın dövlət borcu 2021-ci ildə 1241.3 tril-

yon yen (cari məzənnə ilə 9.5 trilyon dollar) olub.

Yaponiyanın dövlət borcu dövlət istiqrazlarının, qısamüddətli dövlət qiymətli kağızlarının və müvəqqəti borcların ümumi məbləğindən ibarətdir.

Aprelin 15-də İtaliyanın Mərkəzi Bankı ölkənin dövlət borcunun 2.736 trilyon avrodan çox olduğunu açıqlamışdı.

Çində apreldə inflyasiya 2,1% olub

Ərzaq 1,9%, qeyri-ərzaq məhsulları 2,2% bahalaşib. Çində inflyasiyanın əsas ölçüsü olan istehlak qiymətləri indeksi (CPI) aprel ayında illik müqayisədə 2,1% artıb. Bu barədə çərşənbə günü Çin Xalq Respublikasının Dövlət Statistika İdarəsi məlumat yayıb.

Son bir ayda ölkənin şəhərlərində qiymətlər illik ifadədə 2,2%, kənd yerlərində isə 2% artıb. Ötən ilin aprel ayı ilə müqayisədə ərzaq məhsullarının qiymətləri 1,9 faiz, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 2,2 faiz, istehlak mallarının qiymətləri 3 faiz, xidmətlərin qiymətləri 0,8 faiz bahalaşib.

Aprel ayında təzə tərəvəzin qiyməti illik müqayisədə 24%, meyvələrin qiyməti 14,1%, yumurtanın qiyməti 12,1% bahalaşib. Eyni zamanda,

ətin qiyməti 19,6%, Çində istehlak səbətinin əsas elementlərindən biri olan donuz ətə isə illik ifadədə 33,3% ucuzlaşıb.

Ötən ay nəqliyyat və rabitə sahəsində xidmətlərin qiymətləri 6,5%, təhsil sahəsində 2%, mədəniyyət və əyləncə sahəsində 1,7% bahalaşib. Ötən ilin aprel ayı ilə müqayisədə səhiyyə xidmətlərinin dəyəri 0,7% artıb.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Akif Musayev, Vahid Novruzov, Ədalət Muradov, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Süleyman Qasımov, Mirqasım Vahabov, Bəyalı Ataşov, Məiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Rusul Balayev, Müşfiq Atakişiyev, Zəhid Məmmədov, Aytən Səmədzadə, Elşad Səmədzadə

Dizayner:

Lamiyə NƏBİYƏVA

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyar Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq:

+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər

Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADIYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və şəhirlənmiş, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya:

022201; Indeks: 0355; Tiraj: 1500